

3 Aruba



Militairen en kustwacht terug uit Dominica

9 Wereld



Koning: Niet afwachten bij vluchtelingenstroom

10 Financieel



Porsche werpt Tesla de handschoen toe

12 Sport



Kampioen Chelsea in zware crisis

Plasterk waarschuwt Aruba en St. Maarten op Prinsjesdag

## Extra maatregelen RMR indien geen houdbare begroting

DEN HAAG / ORANJESTAD — Aruba en St. Maarten krijgen te maken met extra maatregelen door de Rijkswinsterraad als beide landen geen houdbare begroting kunnen realiseren. “Indien de belangen van het Koninkrijk hierom vragen, zal het Kabinet in de Rijkswinsterraad (RMR) streven naar aanvullende maatregelen.” Minister Ronald Plasterk van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties schrijft dit in een toelichting op de begroting en het beleid van zijn ministerie voor 2016. De cijfers en toelichting werden net als de begrotingen van andere ministeries vandaag, op Prinsjesdag, bekend gemaakt.

door onze correspondent  
**Otti Thomas**

De landen van het Koninkrijk hebben een veel zakelijke relatie met elkaar dan voorheen. “Mede als gevolg van de staatkundige hervorming zijn de verhoudingen binnen het Koninkrijk zake-

lijker en directer geworden”, schrijft Plasterk. Met ‘zakelijk’ verwijst hij naar een relatie waarin de onderlinge landen meer gelijkwaardig aan elkaar zijn. “Zakelijk omdat niet meer de ongelijke donorrelatie bestaat die voorheen de onderlinge relaties tussen Nederland en de

landen kenmerkte. De onderlinge verhouding (wordt) derhalve thans gekenmerkt door meer gelijkwaardigheid en vooral de mogelijkheid om vanuit eigen kracht en behoefte met anderen binnen het Koninkrijk samen te werken. Zakelijk ook omdat de relaties worden geleid door de waarden en afspraken neergelegd in het Statuut en de consensusrijkswetten op het gebied van financieel toezicht en rechtshandhaving”, schrijft de minister.

Met ‘directer’ doelt de minister op het wegvallen van de bestuurslaag die de Nederlandse Antillen tot vijf jaar geleden vormde, die als

gevolg heeft dat de Rijkswinsterraad een meer actieve rol speelt, aldus Plasterk. “Problemen bijvoorbeeld met integriteit op St. Maarten of zoals in 2012 met de financiën van Curaçao worden niet meer eerst op het niveau van de Nederlandse Antillen besproken en opgelost maar komen snel op de agenda van de Rijkswinsterraad aan de orde.” Plasterk erkent dat dit de afgelopen jaren voor veel discussie heeft gezorgd, maar stelt dat er aan de voordelen om deel te zijn van een Koninkrijk ook verplichtingen verbonden zijn, zoals het naleven van afspraken.

Vervolg op pagina 3

## Merkel vraagt om extra top vluchtelingen



De Duitse bondskanselier Angela Merkel benadrukte, samen met haar Oostenrijkse ambtsgenoot Werner Faymann, dat de verdeling van de ‘vluchtelingenlast’ over meerdere landen noodzakelijk is.

BERLIJN — De Duitse bondskanselier Angela Merkel wil volgende week een extra top met Europese leiders en staatshoofden over de aanpak van het vluchtelingenprobleem.

Ze zei vandaag op een gezamenlijke persconferentie met haar Oostenrijkse ambtsgenoot Werner Faymann dat Duitsland, Zweden en Oostenrijk de last van de

vluchtelingencrisis niet met zijn drieën kunnen dragen. Overleg over de verspreiding van in totaal 160.000 vluchtelingen over Europa is gisteren gestrand. De landen van de Europese Unie konden het niet eens wor-

den over de verspreiding en opvang van vluchtelingen. Volgens Merkel moet op de top, die officieel bijeengeroepen moet worden door voorzitter Donald Tusk van de Europese Raad, onder meer worden bekeken hoe de herkomstlanden beter kunnen worden ondersteund. “Ook moeten we tot een betere dialoog met Turkije komen”, aldus Merkel. Faymann zei dat ‘Europa de kop niet in het zand moet steken’. Hij pleitte voor zowel menselijkheid als controles. Eerder vandaag had de Duitse minister van Binnenlandse Zaken Thomas de Maizière gedreigd met het snijden in de fondsen aan landen die niet meewerken aan het Europese plan voor de spreiding en opvang van vluchtelingen. Merkel zei dat dreigementen niet de juiste manier zijn om overeenstemming te bereiken. Merkel verdedigde de grenscontroles die Duitsland maandagmorgen vroeg heeft in gevoerd. Ze zei dat die maatregel vooral is bedoeld om de registratie van vluchtelingen makkelijker te maken.

## IOM: Al circa 465.000 bootvluchtelingen

GENÈVE — Bijna 465.000 vluchtelingen hebben dit jaar al via de Middellandse Zee Europa bereikt, aldus de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) vandaag. Sinds vrijdag hebben 32.000 mensen de oversteek gemaakt.

In heel 2014 vluchtten circa 197.000 mensen over zee naar Zuid-Europa. Een woordvoerder van de IOM riep de Europese Unie op veel meer daadkracht aan de

dag te leggen bij de opvang van vluchtelingen. “Hoe langer politieke besluiten uitblijven, hoe groter de chaos”, waarschuwde hij. Het Europese agentschap voor grensbewaking Frontex meldde dat in augustus een recordaantal van 156.000

migranten Europa is binnengekomen. In heel 2014 waren dat er 280.000, meldde de Frontex. De VN-vluchtelingenorganisatie Unhcr liet weten dat gisteren 20.000 vluchtelingen zijn gearriveerd in Oostenrijk. Vanmorgen waren dat er 5500.

Aruba is Beautiful!  
...And Clean...

Support:  
**Fundacion Aruba Limpi** ☎ 583-8383

## Nederland: Handen vol aan asiel en migratie

DEN HAAG — Asielzoekers en migranten zorgen voor veel extra werk voor het ministerie van Veiligheid en Justitie. Door de enorme toeloop naar Europa en Nederland zijn extra mensen en middelen nodig om alle asielaanvragen te kunnen afhandelen. Daarvoor komt extra geld.

In Europees verband wil Nederland zich sterk maken voor een aanpassing van het asielbeleid. Staatssecretaris Klaas Dijkhoff kan daarin het voortouw

nemen, omdat Nederland voorzitter is van de Europese Unie in de eerste helft van 2016. Nederland zal zich onder meer richten op het terugkeerbeleid en het te-

gengaan van internationale mensenhandel en -smokkel. Om smokkelaars aan te pakken, werken de marechaussee, politie, Openbaar Ministerie en andere organisaties in de vreemdelingenketen nauw met elkaar samen. De terugkeer is een heikel onderdeel van het asielbeleid. Mensen die zijn afgewezen, moeten terug naar hun eigen land. Daarbij kun-

nen ze ondersteund worden met geld of een opleiding. Velen kunnen of willen echter niet terug en verblijven soms jaren illegaal in Nederland. Eind 2016 moet een wet Terugkeer en Bewaring van kracht worden die deze kwestie beter moet aanpakken. Vreemdelingenbewaring komt daarbij pas als laatste middel in zicht. In 2016 komt in Zeist een

gezinsvoorziening waar gezinnen en alleenstaande minderjarigen terecht komen in afwachting van hun gedwongen uitzetting. Nu is daar al een tijdelijke gezinslocatie. Nederland gaat ook verder met de voorstellen van de Europese Commissie over de buitengrenzen. Dat moet ongewenste migratie tegen gaan.

## TEDx voert zuignappen-guerrillastrijd



ORANJESTAD — Veel mensen stonden gisteren raar te kijken toen ze zagen dat hun auto's, deuren en ramen waren beplakt met vreemde rood-oranje zuignapjes. Wat is hier aan de hand, hebben we te maken met een invasie van een buitenaards soort? Bianca Peters, hoofd Bureau Innovatie en medeorganisator van TEDxAruba Island of Sustainable Solutions, verloor ons van complottheorieën: “Het betreft een guerrillamarketing voor TEDxAruba.”

door onze verslaggever  
**Bobby Spier**

In totaal werden vijfduizend zuignapjes over het hele eiland verspreid door een groep van ongeveer dertig vrijwilligers van onder andere het Jeugdparlement en de Universiteit Aruba. “De zuignapjes zijn eigenlijk telefoonhoudertjes. Met deze ludieke actie proberen we bewustwording te creëren voor het TEDx evenement dat volgende week begint (23 september, red.),” vertelt Peters vanochtend aan Amigoe. De zuignapjes werden zondagavond en maandagochtend op veel plekken

geplakt. “We zijn bij de *high rise* hotels geweest, *downtown*, bij het ziekenhuis en bij het belastingkantoor. Voornamelijk op plekken waar heel veel auto's staan”, aldus Peters. De politie heeft het ‘vandalisme’ niet tegengehouden. “We kregen natuurlijk wel veel vragen van mensen, maar iedereen vond de actie eigenlijk heel leuk.” Op de napjes staat de tekst *takemewithyouandwin.com* afgedrukt. Als de vinder naar deze site surft, ziet hij ten eerste hoe het zuignapje werkt als telefoonhouder, maar ook hoe hij mogelijk een gratis vliegticket of

gratis TEDxAruba entreekaartjes kan winnen. Daarnaast wordt er op de website uitgelegd wat TEDxAruba inhoudt en wie de sprekers zijn.

**Andere locatie**

Tot nu toe zijn nog niet alle sprekers bekendgemaakt. Deze week moeten de laatste twee onthuld worden. Wel is bekend dat het evenement niet meer in het John F. Kennedygebouw gaat plaatsvinden, maar in Cas di Cultura. “Als je gekeken hebt naar buiten, zie je dat we de laatste tijd te maken hebben met veel regen. Dat risico willen we niet lopen, we willen dat iedereen er van geniet en we willen ook ons live viewing event zo goed mogelijk doen”, legt Peters uit. In Cas di Cultura is eveneens ruimte om alle 500 bezoekers te zetelen. Op zoek naar meer informatie over TEDxAruba? Kijk dan op [www.tedxaruba.com](http://www.tedxaruba.com).

# Nieuwe literaire snoepjes van In de Knipscheer



Jopi Hart met bezoekers.

AMSTERDAM — Een snoepjeswinkel. Auteur en journalist Jos de Roo gebruikte deze term voor ‘Praatjes voor de West’, de gebundelde Antilliaanse en Surinaamse verhalen die hij opdook uit de archieven van de Wereldomroep. Maar de term is net zo goed van toepassing op het grote aantal publicaties van In de Knipscheer. De nieuwe uitgaven, die binnenkort beschikbaar zijn op Aruba, Bonaire en Curaçao werden zondag door de uitgever in Amsterdam gepresenteerd.

Net als in een snoepjeswinkel is er in het nieuwe aanbod voor elk wat wils, waaronder Praatjes voor de West. Liefhebbers van romans kunnen bijvoorbeeld kiezen voor ‘Schutkleur’, het debuut van Bernadette Heiligers, of ‘De Lichtkamer’ van Henriëtte de Mezquita, pseudoniem van een schrijfster die anoniem wenst te blijven. Beide auteurs leggen op hun eigen wijze gevoeligheden van de Curaçaose maatschappij bloot.

Dat geldt ook in zekere mate voor de psychologische thriller ‘Kruispunt’ van Jopie Hart, die zich verplaatst in het brein van jonge criminelen. Van de bekende Cura-

çaose architect Ronny Lobo is er ‘Tirami sù’, waarin de hoofdpersonen Elroy en Silvana worstelen met hun identiteit en afkomst. Het is een vervolg op Lobo’s debuut ‘Bouwen en Drijfzand’, al zijn beide romans los van elkaar te lezen. Voor liefhebbers van gedichten zijn er de bundels ‘Cas di Biento/Doorwaaiwoning’ van Olga Orman en ‘Als de Aloë Sluimert/Cucuisa Cabisha’ van Quito Nicolaas. De twee Arubaanse dichters brengen een ode aan hun geboorteland met oog voor de vreugde en de pijn van de bevolking. Van de Arubaanse kunstenaar Clyde Roël Lo A Njoe zijn in ‘Mijn Lief Mijn Leed’ gedichten gebundeld, die ge-

baseerd zijn op liedteksten. Zelfs voor lezers die geen enkele interesse hebben in de Antilliaanse maatschappij, heeft In de Knipscheer een roman. ‘Sarah de Zwarte Madonna’ gaat over de zigeuners in de provincie Limburg tijdens de Tweede Wereldoorlog. Schrijver Jacques Thönissen, woonachtig op Aruba, belooft echter dat zijn volgende roman zich weer af zal spelen in het Caribisch gebied.

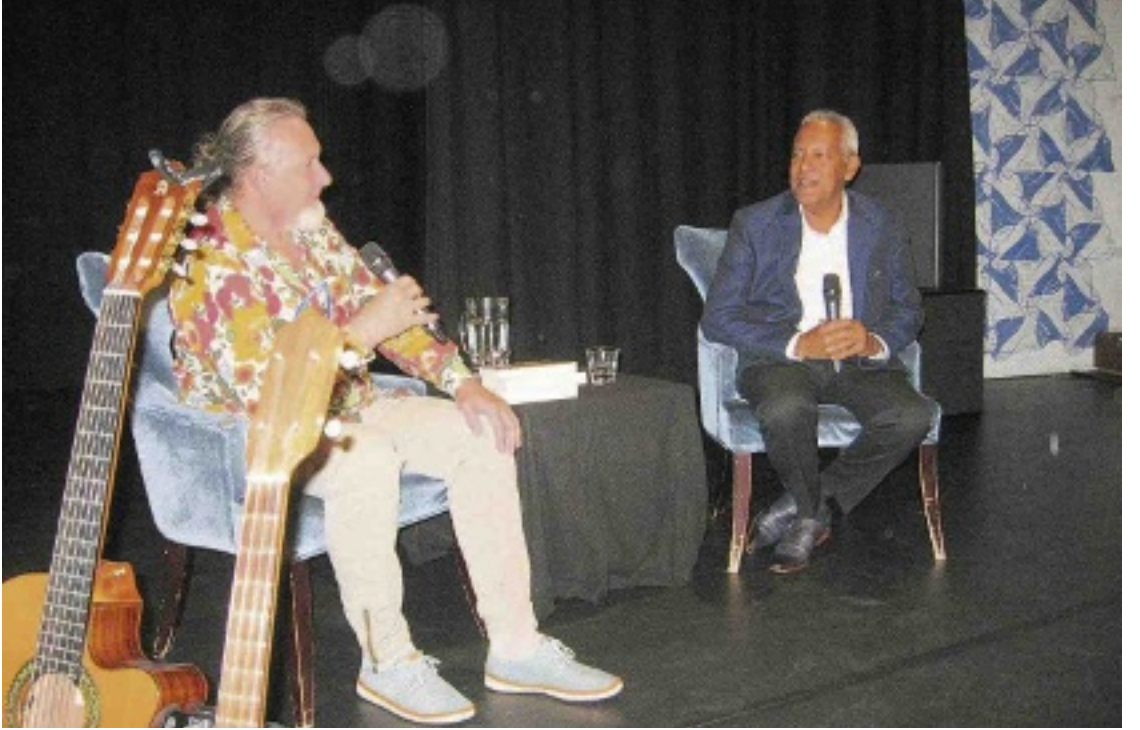


Na afloop was er een gelegenheid om boeken te kopen en te laten signeren.

In de Napa verschijnen binnenkort een uitgebreid verslag van de presentatie en recensies van een aantal publicaties.



Bernadette Heiligers in gesprek met Peter de Rijk.



Ronny Lobo in gesprek met redacteur Peter de Rijk van In de Knipscheer.

**the plaza**  
CAFE

Champignonnesoep 6 dollar.  
Lunchcombo: warme health sandwiches  
toasted + soda Awg 10. Barhap: Gepaneerde  
grouperfilet with salad and  
fries 10 dollar

Geopend de gehele week  
van 8.00 am - 01.00 am  
Tel. 583-8826



DAGELIJKS OPEN VOOR ONTBUT, LUNCH, DINER & BORREL

ZONDAG - DONDERDAG 08:00 - 24:00 UUR

VRIDAG & ZATERDAG 08:00 - 01:00 UUR

DAGELIJKSE SPECIALS 6 GROTE FLAT SCREENS  
BARREL AGED COCKTAILS GRATIS WIFI 6 LJSKOUDE TAPBIJEN  
KIDS MENU & KIDS CORNER

RENAISSANCE (SEAPORT MARKETPLACE | ORANJESTAD  
TEL: +297 588 65 11 | WWW.SIDEBARARUBA.COM

**TEDx** Aruba  
= independently organized TED event

**23 SEPT. '15**  
CAS DI CULTURA  
ISLAND OF  
SUSTAINABLE  
SOLUTIONS  
Time: 6 PM - 11:30 PM

**BUY TICKETS  
NOW!!**  
PRICE: \$95- (incl. taxes)

## Registra pa Appeltjes van Oranje 2016

**Ban traha hunto!** Esey ta e lema di Appeltjes van Oranje 2016.

Pa Appeltjes van Oranje 2016, Oranje Fonds ta buscando areanan di recepcion popular y bou propio maneho. Nos ta pensando riba areanan di recepcion unda directiva, maneho y programacion ta den man di boluntario y unda ta tene actividad pa henter e barjo.

Bo ta involvi den un iniciativa asina? Registra esaki **no mas tarda cu 25 di september 2015** pa Appeltjes van Oranje 2016!

E premio anual ta consisti di e.o. un suma di placa di € 15.000,- y ta wordo presenta pa Reina Máxima, dama protectora di Oranje Fonds.

Mas informacion y procedura di registracion: [www.oranjefonds.nl/appeltjes](http://www.oranjefonds.nl/appeltjes).

**Oranje Fonds**  
voor sociale initiatieven

Brengt ons bij elkaar.

**Verzekeringen  
Pensioenen  
Hypotheken**

**ASCA**

ASSURANTIE SERVICE CENTRUM ARUBA N.V.

Dienstverlening met een  
persoonlijk karakter

Tel. 582-2720 • Fax 582-0200  
Beatrixstraat 34 • Oranjestad  
email: [insurance@asca.aw](mailto:insurance@asca.aw)

**TV Teach**

Wake-Up Bo Series

Turclabema 6:30 pm  
y  
diadomingo 11:00 am

Canal 13 Tele Aruba

[www.tv-teach.com](http://www.tv-teach.com)

Powered by Stichting BEULAH  
Wayaca 25 Telf: 690-0099

## ZOEKERTJES

in samenwerking met **ARUBAdeal.com**  
One happy marketplace



**Advertentie in deze  
rubriek plaatsen?**  
Ga naar [www.arubadeal.com/nl/gebruiker/inloggen](http://www.arubadeal.com/nl/gebruiker/inloggen)  
*Helemaal gratis!*

### Huis & Inrichting

Nieuwe rode gordijnen van leen bakker afmeting 280 hoog 140 breed. Nieuw prijs awg 60,- per stuk. Nu 2 stuks voor awg 75,- bel 6601519 (Snelcode 015642)

Te koop: Loftbed / middenslaper, 200 cm Lengte 90 cm Breedte inclusief matras en lattenbodem (bed is niet gemonteerd) Prijs Afg. 269,- Bel 5940060 (Snelcode 015674)  
Te KOOP WARING PRO friteuse 1800 watt, 3 liter incl extra verlengsnoer. Afl 75. Bel 5920259 (Snelcode 014514)  
Europees houten wandmeubel, 3,60 mtr lang, Lichtpunten in de vitrine kasten. Afl 1.200 Tel 562 2929. (Snelcode 014490)

### Wonen

Mooie gemeubileerde woning te huur vanaf 1 juli 2016. Gelegen nabij Arikok National Park en Frenchman's Pass. Ook zeer geschikt voor lange termijn huur. Stagi-

ares zijn ook welkom! Kijk ook eens op onze website [www.arubavakantievilla.com](http://www.arubavakantievilla.com) We horen graag van jullie! app 0031624156552 (Snelcode 015640)

### Kinderen

In goede staat wandelwagen bugaboo te koop. Er zit bij een reiswieg, wandelzitje, regenhoes, muskettenet en adapters om een maxicosi op te zetten. Kleur zwart, wat verkleurd door de zon maar ziet er nog mooi uit! prijs 350 awg. Bel 5923487. Kom gerust kijken! (Snelcode 015667)

### Mode & Kleding

Diverse meisjeskleding 3-4-5T, 9 x bloesjes, 2 x broekjes, 2 x jurkjes, 1 x jacket/trui, 3 x full set, Rode schoen maat 8, Roze schoen maat 7/24, Crocs rose maat 25, Bruine schoen maat 8, Totaal 21 stuks, Awg. 25 voor alles in 1 koop Tel:

7373343 (Snelcode 015664)

Diverse meisjeskleding 18M-24M 10 x bloesjes 18 x broekjes 2 x jurkjes 1 x jacket/trui Totaal 31 stuks Awg 30 voor alles in 1 koop. Tel: 7373343. (Snelcode 015661)  
Diverse meisjeskleding tot 12M 4 x sokjes, 4 x bloesjes, 3 x broekjes totaal 11 stuks  
Awg 10 voor alles in 1 koop. Tel: 7373343 (Snelcode 015658)

### Auto & Toebehoren

3 jaar geleden vanuit Nederland mijn Mazda 323 meegenomen. Door koop van nieuwe auto, te koop! Afl 3300. Desiree 5936062. (Snelcode 015601)

Volkswagen Golf Cabrio te koop. Handgeschakeld. Softop gaat snel omlaag en omhoog. Afl 3200. Dany 593 6955. (Snelcode 014435)

Prijsverlaging!!!! Kia Picanto! Wegens verhuizing te koop aangeboden, heeft net een grote beurt

gehad en er is slechts 1 jaar in gereden door eerste eigenaar. Zeer economisch zonder mankementen en nog steeds fabrieksgarantie. 16500 florin o.b.o. Kom gerust kijken over de prijs valt te praten. Bel naar: 5601713 (Snelcode 015628)

Toyota mr2 bouwjaar 1991 139.000 km. Power windowsaircoam/fm/mp3/aux radiot-bar afneembaar dak.recent opnieuw gespoten in de kleur geel.achterwielaandrijving. Super mooie en goede auto! Afl 5500. +2977427850 (Snelcode 014455)

### Witgoed & Elektronica

Nieuwe diepvrieskist Nog nooit gebruikt Merk Premium 80 cm Hoog 65 cm Breed 60 cm Lang. Afl. 380,00. Mayra 741-5647. (Snelcode 014379)

### Motoren & Fietsen

Hometrainer, 3 keer gebruikt. Ingang voor een i-pod en allerlei

traningprogramma's. Over de prijs is te onderhandelen. Afl 500. Tel 5629324 (Snelcode 014503)

### Sport & Gezondheid

Splinternieuwe complete dames golfset bestaande uit golftas met alle golfsticks complete prijspakket afl 600.-- bel 741-5640 Luxe Wilson Staff (Snelcode 05044)

### Diversen

Te koop: Wii in goede staat met 2 controllers en 2 spellen Afl. 300 bel 5926192 (Snelcode 14525)

Nieuw: Samsung LCD HDTV 40-inch 60 Hz - Fulltime HD 1080 P - Wide Colorado Enhancement - Clear motion rate 60. Bel 5941712 (Snelcode 015668)  
Comfortabele behandelstoel, goed voor massages, pedicures etc. tel: 600 0565. Afl 75. (Snelcode 015662)  
Zonnedeck voor op boot. 2.10 meter breed. Complete set. Afl 600. 7426057 (Snelcode 014485)

**THE CINEMAS**  
thecinemas.aw

Valid till September 14

**AT RENAISSANCE**  
THE PERFECT GUY  
daily: 4:15 6:45 9:15  
matinee: 1:30  
late show: 11:45  
NEW PG-13

**THE VISIT**  
daily: 7:30 9:45  
late show: 12:00  
NEW PG-13

**MAZE RUNNER: THE SCORCH TRIALS 3D**  
daily: 6:15 9:00  
matinee: 12:15 3:15  
late show: 11:45  
NEW PG-13

**THE TRANSPORTER REFUELED**  
daily: 4:45 7:00 9:30  
matinee: 12:00 2:15  
late show: 12:00  
PG-13

**RICKI AND THE FLASH**  
daily: 4:00  
matinee: 12:30 3:00  
PG-13

**NO ESCAPE**  
daily: 5:15 9:00  
matinee: 12:30 2:45  
late show: 11:30  
R

**SHAUN THE SHEEP**  
matinee: 12:00 2:00  
PG

**STRAIGHT OUTTA COMPTON**  
daily: 5:45  
late show: R

**HITMAN: AGE 47**  
daily: 6:30 9:15  
matinee: R  
late show: 11:45  
PG-13

See a preview of EVEREST on the biggest screen at Paseo on Tuesday

MATINEE: SATURDAY & SUNDAY | LATE SHOW: FRIDAY & SATURDAY

‘Geen geld, dan maar slapen op de grond’

## Dowers wil dat gedetineerden borg gaan betalen

**ORANJESTAD —** Gesloopte matrassen en riolerin-  
gen die verstopt raken doordat er foam-bekers door  
het toilet worden gespoeld. Justitie-minister Arthur  
Dowers wil een einde maken aan gedetineerden die  
hun politiecel slopen. Hij wil een borg instellen die  
verdachten bij vrijlating weer terug krijgen, mits zij  
niets vernielen. Over de hoogte van de borg wordt  
nog gesproken.

door onze verslaggever  
**Bobby Spier**

Een advocaat klaagde onlangs het Land aan, omdat matrassen in de politiecellen ontbraken. Mede om die reden ging Justitie-minister Dowers de politiecellen inspecteren. “We hebben geconstateerd dat gedetineerden regelmatig hun matrassen kapot maken”, vertelt hij vanochtend desgevraagd aan *Amigoe*. “Natuurlijk heb je als verdachte het recht om goed behandeld te worden, maar als iemand vóór jou de matrassen sloopt, is de verdachte die na hem komt de dupe.” Dit soort situaties wil Dowers in de toekomst voorkomen, door mensen te laten betalen voor de vernielingen die zij aanrichten. Politiewoordvoerder Lito Laclé is op de hoogte van dit plan. “Het is mogelijk dat verdach-

ten dit zelf gaan betalen. Hoe dat werkt weet ik niet, maar als er iets kapot wordt gemaakt door een verdachte, dan wordt hierover een rapport opgemaakt.” Ook in de verhoorkamers wordt namelijk nog wel eens wat vernield, vertelt Laclé. “Soms worden er tafels of stoelen in de verhoorkamers gesloopt, maar in de politiecellen iets kapot maken is toch een stuk moeilijker. Daar is in principe alles van metaal, zit alles vast en is je bed van beton.” De matrassen zijn, naast het saboteren van de riolering, één van de weinige voorwerpen die wel kapot kunnen in een cel.

Dowers wil dit gedrag niet langer toelaten. “We kunnen niet accepteren dat alles wat kapot kan, kapot wordt gemaakt. Andere verdachten lijden hieronder. Het lijkt mij niet meer dan logisch dat

iemand die de schade aanricht, ook hier zelf voor betaalt.” Hij wil dat elke aangehouden verdachte die de politiecel ingaat, in de toekomst bij binnenkomst borg betaalt. “Dit bedrag krijgt hij dan weer met zijn spullen terug na zijn tijdelijke verblijf, als hij niets kapot heeft gemaakt.”

### Op de grond

De hoogte van de borg is nog onbekend. “Daar denken we nog over na”, vertelt de Justitie-minister. Daarnaast denkt de minister na over het invoeren van speciale maatregelen voor verdachten die geen geld bezitten, zoals daklozen. “Het probleem is dat het juist vaak de zwevers zijn die veel kapot maken”, vertelt Dowers. “Ze slapen buiten op de straat, op het asfalt, krijgen hier in de cellen meer aangeboden dan dat ze zelf buiten hebben, maar slopen het. Een maatregel is dat zij voortaan op de grond moeten slapen.” Dowers wil ook dat notoire vernielers op de grond gaan liggen. “Waarom moet je immers iemand iets aanbieden als hij het toch weer sloopt?



Justitie-minister Dowers bezoekt de politiecellen.

Ik sluit niet uit dat dit soort mensen in de toekomst geen matras meer krijgen.” Op de vraag of dit wettelijk gezien wel mag, reageert de minister: “In principe moet je natuurlijk een verdachte een

bepaalde standaard aanbieden, maar je hebt ook het recht om je eigendommen te beschermen. Immers lijden niet alleen de verdachten eronder, maar wij ook als Land. Wij komen hierdoor

slecht in het nieuws, denk bijvoorbeeld aan het CPT-rapport. We worden door deze mensen in verlegenheid gebracht. Daarom, laat de vernielers zelf betalen voor de schade die ze aanrichten.”

## Extra maatregelen RMR indien geen houdbare begroting

Vervolg van pagina 1

“Actieve betrokkenheid van de Rijkswinsterraad daarbij, laat staan bestuurlijke interventies, zijn uiteraard geen doel op zichzelf; de landen zijn in eerste instantie zelf verantwoordelijk voor hun keuzes op de diverse beleidsterreinen”, schrijft hij. Hij noemt tot slot de stappen die al genomen zijn om een geschillenregeling te realiseren.

### Maatregelen

De begroting en de beleidsplannen voor 2016 kennen verder weinig verrassingen. Plasterk noemt de samenwerking op het gebied van rechtshandhaving en de noodzaak om het financieel beheer te verbeteren op Curaçao en met name op St.

Maarten en Aruba. Zo moeten de financiële risico's van overheidsnv's zoveel mogelijk beperkt worden.

De verwachte uitgaven en inkomsten voor Koninkrijksrelaties weerspiegelen de ontwikkelingen van de afgelopen maanden. Voor de samenwerking op het gebied van justitie, waarmee Nederland tevens hoopt bij te dragen aan de deugdelijkheid van bestuur, is 70,3 miljoen euro gereserveerd in 2016, meer dan de 63 miljoen van het lopende jaar. Het verschil zit het met name in hogere kosten voor de Kustwacht, waarvoor nieuwe boten worden aangeschaft, en voor de recherche. Plasterk noemt in dat verband de Integriteitskamer voor Sint Maarten. Het overzicht van uitgaven en inkomsten voor de be-

vordering van de autonomie heeft dit jaar een andere indeling met aparte hoofdstukken voor bijvoorbeeld leningen, voor personeel en organisatie en voor de eilanden van Caribisch Nederland. Een vergelijking met de uitgaven in 2015 is daardoor lastiger. De belangrijkste hoofdstukken zijn de schuldsanering die verband houdt met de ontmanteling van de Nederlandse Antillen, waarvoor een bedrag van 150 miljoen euro staat gereserveerd. Voor personeel en organisatie is 21,5 miljoen uitgetrokken in 2016. Plasterk merkt hierbij op dat dit meer is dan in 2015 doordat het College financieel toezicht ook taken kreeg op Aruba en vanwege kosten voor de realisatie van een Integriteitskamer voor St. Maarten.

## Koning benadrukt gedeelde waarden Koninkrijk

**DEN HAAG / ORANJESTAD —** “Samen met de Caribische delen van het Koninkrijk blijft Nederland werken aan een goede toekomst.” Koning Willem-Alexander sprak dit voornemen vandaag uit tijdens de Troonrede, waarin traditioneel de belangrijkste voornemens van de Nederlandse regering worden genoemd. Zoals gebruikelijk worden ook altijd enkele woorden gewijd aan het Caribisch deel van het Koninkrijk.

De koning deed dat dit jaar als verwijzing naar de tolerantie en solidariteit in de Nederlandse samenleving, waarmee hij benadrukte dat niet alles in termen van geld of economische groei is uit te drukken. “Mensen maken zich zorgen over onderwerpen als de verruwing



in de samenleving en de onderlinge omgangsvormen. In Nederland gaan tolerantie en veel ruimte voor het individu traditioneel samen met een sterk ontwikkelde

solidariteit en onderlinge betrokkenheid. Die gedeelde waarden vertegenwoordigen een groot maatschappelijk kapitaal. Ze zorgen ervoor dat alle inwoners van het Koninkrijk zich in vrijheid kunnen ontplooiën, zich beschermd weten en zich thuis kunnen voelen. Deze gekoesterde manier van leven staat ook centraal tijdens de gezamenlijke viering van 200 jaar Koninkrijk”, aldus de koning.



## Militairen en kustwacht terug uit Dominica



De crew van de AW139 samen met Lodder (derde links) en Vermeulen (vijfde links).

**ORANJESTAD —** De mariniers en leden van de Arubaanse militie zijn sinds gisteren terug op Aruba, na hulpverlening op Dominica. Ook het kustwachteam was daar om hulp te bieden na de passage van de tropische storm Erika.

Het lukte de mariniers, samen met de genisten van de landmacht, om ondanks grote obstakels toch flessen drinkwater, medicijnen en andere hulpgoederen op de juiste plek te krijgen. Ook maakten ze wegen en het noordelijke vliegveld vrij, voor de aanvoer van hulpgoederen. De projecten waaraan de militairen waren begonnen, zijn afgerond, zodat de lokale bevolking en achtergebleven hulporganisaties verder kunnen opbouwen. De genisten blijven voorlopig op

Dominica om te helpen met de constructie van een aantal bruggen.

### Kustwacht

De kustwachthelikopter, de AW139 die vorige week naar Dominica vertrok, is vrijdagmiddag teruggekeerd naar Curaçao. Kustwachtdirecteur Hans Lodder en Jean Pierre Vermeulen, hoofd Steunpunt Hato waren bij Hato aanwezig om de bemanning te verwelkomen en ook om ze te bedanken voor hun inzet. “De crew heeft in samenwer-

king met Defensie een geweldige prestatie geleverd, vooral bij het evacueren van slachtoffers uit de moeilijk te bereiken gebieden waar geen vervoer over land mogelijk was en bij het leveren van hulpgoederen en vers water.” Zo zijn bijvoorbeeld 24 leerlingen van een verwoeste school met hun ouders naar een ander gebied gebracht zodat ze daar weer les kunnen volgen. Alleen al voor deze actie heeft de helikopter elf keer op en neer gevlogen met 68 personen. De helikopter is van essentieel belang voor de kustwacht, niet alleen voor het bestrijden van drugs maar ook voor Search en Rescue en reddingsacties zoals op Dominica.

## ‘Mijd grensstreek met Colombia’ Opnieuw verscherpt reisadvies Venezuela

**ORANJESTAD —** Het ministerie van Buitenlandse Zaken in Nederland heeft opnieuw een verscherpt reisadvies uitgebracht voor Venezuela. Het laatste dateerde van 16 juni. Toen werd gewaarschuwd voor een aantal express-kidnappings.

Nu is het verscherpte reisadvies uitgevaardigd vanwege de sluiting van een toenemend aantal grensovergangen met Colombia sinds de onregeligheden medio augustus. Ook is in een aantal grensgemeenten de noodtoestand afgekondigd. Het is gevaarlijk door de spanningen in het gebied. Zwaar bewapende Colombiaanse guerrillastrijders zijn hier aanwezig. Ook staan deze gebieden bekend om drugshandel. Hierdoor is er zware criminaliteit zoals ontvoeringen en onderlinge

afrekeningen. Er zijn ook veiligheidsrisico's voor reizen naar de overige gebieden in Venezuela. Vooral naar grote steden als Caracas, Valencia en Maracaibo, maar tevens het eiland Isla Margarita. Dit heeft te maken met criminaliteit, bijvoorbeeld berovingen onder bedreiging van vuurwapens. Dit gebeurt vooral na zons- ondergang. Ook zeiljachten die voor de kust voor anker liggen, zijn vaak het doelwit van overvallen. Op zondag 6 december vinden in Venezuela parlementsverkiezingen plaats. Dit kan leiden tot oplopende politieke spanning en onrust. De ervaring leert dat politieke ontwikkelingen in Venezuela en de toenemende schaarste in de winkels demonstraties, vaak met geweld, tot gevolg kunnen hebben. Vermijd daarom demonstraties, met name in de grote steden, aldus BuZa.

## Nederland voorstander van behoud FOL-faciliteiten

**DEN HAAG —** Als het aan de Nederlandse regering ligt, maken de Amerikaanse autoriteiten zeker nog tot november 2021 gebruik van de faciliteiten op de luchthavens van Aruba en Curaçao voor de strijd tegen drugs- smokkel. In een brief aan de Eerste en Tweede Kamer vraagt minister Bert Koenders van Buitenlandse Zaken toestemming om de samenwerking voort te zetten.

De samenwerking bestaat sinds 2001 en is vastgelegd in het FOL-verdrag, een afkorting voor Forward Operating Locations. Na de

eerste termijn van tien jaar worden de afspraken in het verdrag telkens met vijf jaar verlengd. De huidige termijn loopt af op 2 november 2016,

## DOW sluit wegen en Arashi af

**ORANJESTAD —** In verband met het aanleggen van riolering en asfaltering sluit Dienst Openbare Werken (DOW) diverse wegen af. Vanaf vandaag is ook Arashi Beach gesloten, omdat het zand wordt vernieuwd.

Vandaag begint de tweede fase van het vernieuwen van Arashi. De werkzaamheden duren naar verwachting tien werkdagen. Er komt nieuw wit zand en het strand wordt genivelleerd. Met hekken is het strand voorlopig gesloten, zodat de medewerkers van DOW zo snel mogelijk het werk kunnen afronden. DOW sluit ook aantal wegen af. In verband met het

aansluiten op het riool is het gebied tussen Dirkszstraat nummer 30 en Caya Jose Geerman nummer 11 per direct gesloten voor gemotoriseerd verkeer, tussen acht uur 's ochtends en vier uur 's middags. Het aanleggen van het riool neemt ongeveer drie weken in beslag. Rond 30 september moet de weg weer vrij zijn. Vanaf 21 september is de LG Smithboulevard tussen de Shellstraat en de Paardenbaaistraat twee dagen dicht voor alle verkeer. DOW gaat daar het asfalt vernieuwen. De afsluiting is van zeven uur 's ochtends tot zes uur 's avonds. Alternatieve routes worden aangegeven met barricades, verkeershekken, tekstwagens en bordjes.

# In beweging

**Beachtennis**  
Vier Arubaanse beachtennisers vertrekken woensdag naar Brazilië. Anne Hoogendam, Maria Buuts, Emil Celaire en John Herrera doen mee aan de Pan-Amerikaanse Championships voor beachtennis. Dit kampioenschap begint vrijdag (18-20 september) en is onder auspiciën van de International Tennis Federation.

**Dammen**  
Damclub Arowak organiseert woensdag het Rapid Dam Tournament. Iedereen die kan dammen, kan zich inschrijven. De kosten zijn 15 florin per persoon. Het toernooi is in het clubhuis van Arowak en begint om 20.00 uur.

**Winter op Aruba**  
De Nederlandse ex-profvoetballer Aron Winter woonde vorige week de wedstrijd Aruba-St Vincent bij. Winter is ambassadeur van WorldCoaches, een organisatie van de KNVB die in andere landen voetbaltrainers opleidt, zodat zij hun kennis kunnen overdragen op de lokale jeugd. Winter bezocht een kunstveld bij

Centro di bario Brazil en sprak met premier Mike Eman over de ontwikkeling van dergelijke velden in de wijken. De overheid wil met steun van de KNVB meer van deze sportvelden aanleggen.

**Crossfit Try-Out**  
De Olympische sport gewichtheffen is één van de pilaren van het populaire CrossFit. Muscles & Lungs CrossFit organiseerde vrijdag een Try-Out voor iedereen die wilde kennismaken met gewichtheffen en CrossFit. Meer dan zeventig mensen (waaronder dertig vrouwen) kwamen op deze proefdag af. De vrouwen kunnen een voorbeeld nemen aan nationaal kampioen Jennifer Piter, zij nam deel aan de Pan-Amerikaanse Spelen. Of aan talenten Kyra Bisslik en Rachel Werleman. Bij de mannen doen Joel Kuiperi, Ulrich Hoek en Darwin Raphaëla het goed. Aruba heeft meerdere CrossFit gyms: Muscles & Lungs CrossFit, Buchi Athletics, Crossfit A297 en Barbells in Paradise. De overkoepelende sportbond is de Aruba Amateur Weightlifting Association.



De Arubaanse beachtennisdelegatie.

sociation.

**Tang Soo Do**  
Sportclub Gihae Tang Soo Do Aruba gaf zondagavond in Paseo Herencia een demonstratie van deze zelfverdedigingsport. Tang Soo Do is een Koreaans systeem

van ongewapend vechten, een veelzijdige en effectieve vorm van zelfverdediging. De martial arts richt zich op het beheersen van



Foto: Linda Beijnders

Tang Soo Do-demonstratie in Paseo Herencia.

lichaam en geest en vraagt volledige inzet. Wie Tang Soo Do wil beheersen, moet over doorzettingsvermogen beschikken en een sterk karakter hebben. Melissa Noguera is oprichter en docent van Gihae Tang Soo Do Aruba. De club telt onge-

veer 300 leerlingen en wint al jaren medailles tijdens wereldkampioenschappen in de Verenigde Staten.

**Snelle Change of Season**  
De ruim 120 fietsers die zondag 30 augustus deelnamen aan de eerste fiets-

wedstrijd van het jaar, 'Change of Season: from road to dust 2015', waren sneller dan vorig jaar. Dat maakte de mountainbikecommissie van Aruba Wierler Bond zaterdag bekend. De deelnemers legden de hele afstand (83 kilometer) op mountainbike af of wisselden halverwege tussen racefiets en mountainbike. Jose Maduro (mtb) was het snelst van iedereen: 3.02.18. Bij de vrouwen won Zetsia Bisslik-Pina (mtb). Renze Postma (road/mtb) won bij de Expert Men 17+, zijn moeder Saskia Postma (road/mtb) won op hetzelfde niveau bij de vrouwen. De beginners reden de helft van de route. Roxanne Wolff won bij de vrouwen, Norman Arends won bij de mannen. Jonathan Croes (road) en Siep ten Thije (mtb) wonnen de estafette.

*Sporten omdat het gezond is om in beweging te zijn, trainen voor een podiumplaats of dromen van internationale roem en een medaille. Sport-redacteur Mirte de Rozario volgt wekelijks hoe Aruba in beweging is. Tips zijn welkom via arubaredactie@amigoe.com*



CrossFit.



Aron Winter (rechts hurkend).



**pa trabae TRAMPOLIN**

Een dagopvang waar hulpbehoevende kinderen worden begeleid om in de toekomst te functioneren binnen de arbeidsmarkt.

**AMIGOE**

✓ Like onze facebook pagina **AMIGOE ARUBA** en blijf zó op de hoogte van alle belangrijke nieuws.

**Steun de ezelopvang Aruba!**

Voor slechts 33 cent per dag / 10 gulden per maand bent u een gewaardeerde deelnemer aan ons nieuwe sponsorprogramma SAD.

Help ons aistublieft en geef u op als deelnemer.

Bel 583 2833 of kijk op [www.arubandonkey.org](http://www.arubandonkey.org)

**FRESH 104.3**  
DE HOORT HET VERSCHIL

**Angelo's Classic Hit Mix**  
(Vr & Za: 7 - 8pm)  
Angelo Steffen

Voor contact:  
Studio: (297) 583 2121  
Kantoor: (297) 583 2220  
Sales: (297) 593 0705  
Email: [info@fresharuba.com](mailto:info@fresharuba.com)  
[facebook.com/fresharuba](https://facebook.com/fresharuba)

**AMIGOE Dé Krant!!**  
UITGEVERIJ ARUBA N.V. • Bilderdijkstraat 16-2 • Tel: 582-4333 • Fax: 582-2368

Geachte abonnee,

Alle abonnee's die een automatische incasso bij de bank hebben, worden hierbij vriendelijk aan herinnerd om deze opdracht aan te passen. Zoals reeds vermeld, is onze abonnementsbedrag Awg. 32,50 per maand geworden. Abonnee's die de incasso nog niet hebben aangepast, kunnen hun openstaande saldo bij ons op kantoor opvragen. Ons telefoonnummer is **582-4333**.

**U kunt uw abonnement ook online betalen.**  
**Onze bankrekeningen zijn:**  
**RBC #10031723**  
**Banco di Caribe #81027801**  
**CMB #20651903**

Mixed by Mel

# Kleurrijk eethuis met Arubaans en Kaapverdiaans soulfood

ROTTERDAM / ORANJE-  
STAD — Een eigen eet-  
huis waar ze het beste  
van haar twee werelden  
samenbrengt. Dat was al  
jarenlang de droom van  
de half Arubaanse en half  
Kaapverdiaanse Melitza  
Pereira. In mei van dit  
jaar werd haar droom  
werkelijkheid. Sinds die  
tijd runt ze Mixed by  
Mel. Zonder ervaring,  
maar met gedrevenheid,  
kooktalent en een familie  
die volledig achter haar  
staat.

Dat schrijft Anne van Uden,  
student communicatiewe-  
tenschap voor de culinaire  
site *debuikvan.nl*. Melitza  
leerde op haar elfde koken  
in een clubhuis in Span-  
gen, een wijk in Rotterdam.  
“Elke dinsdag en donderdag  
ging ik ernaartoe. Ik wilde  
alles leren. En zo ontdekte  
ik dat verschillende cul-  
turen verschillende smaken  
hebben.” Haar ogen stralen  
wanneer ze over haar liefde  
voor koken praat. “Ik wilde  
al jaren een eigen eethuis.  
Nadat ik mijn werk kwijt-  
raakte tijdens een reorgani-  
satie, durfde ik het eindelijk  
aan.” Ze vond een pand aan  
de Nieuwe Binnenweg in het  
centrum van Rotterdam. Tij-  
dens het verbouwen raakte  
ze zwanger. En na de geboor-  
te van haar dochtertje liep  
ze een longembolie op. “Dat  
was een tegenslag. Mijn ou-  
ders hielpen me om niet op



Foto: Anne van Uden

te geven.” Melitza zette door  
en staat nu in de keuken van  
haar eigen eethuis: Mixed  
by Mel. Elke dag verrast ze  
haar bezoekers met verse  
smoothies, stukken taart en  
authentieke Arubaanse en  
Kaapverdiaanse gerechten.

**Kruidige geur van cachu-  
pa**  
De mix van twee culturen is  
ook in het interieur terug te  
vinden. Dat is kleurrijk, cre-  
atief en vrolijk, net als Me-  
litza zelf. De stenen muur  
representeert Kaapverdië,  
terwijl de wit-betegelde  
muur in Arubaanse stijl is.

Eyecatchers zijn de rood-,  
geel-, en blauwgekleurde  
Arubaanse huisjes. De keu-  
ken is open en versterkt het  
huiselijke gevoel dat Me-  
litza wil creëren. Verwacht  
bij Mixed by Mel dan ook  
geen culinaire hoogstandjes,  
maar Arubaans en Kaap-  
verdiaans *soulfood*. Dankzij  
Melitza’s gastvrijheid gaat  
er een wereld voor me open.  
Ze leidt me door de open  
keuken en tilt de deksel van  
een pan op. Een kruidige  
geur van cachupa (een tra-  
ditionele Kaapverdiaanse  
bonenschotel) stijgt op. “Wil  
je een pastetje proeven?”,

vraagt ze. Ik kies voor kip  
en zet even later mijn tan-  
den in een goudbruin gefrit-  
tuurd pastetje. De vulling is  
zoetig en mild gekruid met  
kerrie.

**Alles halal**  
“Wat is het verschil tussen  
de Arubaanse en de Kaap-  
verdiaanse keuken?” vraag  
ik tussen twee hapjes door.  
Want eerlijk gezegd ben  
ik volledig onbekend met  
beide keukens. Er zijn veel  
verschillen, zo blijkt. De ma-  
nier van kruiden is heel an-  
ders. En voor bijvoorbeeld de  
pastetjes wordt een ander

soort deeg gebruikt. Verder  
kent de Arubaanse keuken  
veel vlees- en visgerechten.  
Die worden vaak geserveerd  
met *arroz morro* (een rijst-  
gerecht) of *funchi* (een mais-  
pap die wat doet denken  
aan polenta). In de Kaap-  
verdiaanse keuken komen  
veel bonen en vlees voor.  
Oorspronkelijk ook veel  
varkensvlees, maar niet bij  
Mixed by Mel. Hier is alles  
*halal*. “Je moet ook echt het  
pastetje met kaas proeven”,  
zegt Melitza. Die is ook al zo  
zoet en zacht van smaak. En  
over zoet gesproken: naast  
het dagelijks wisselende  
menu vind je bij Mixed by  
Mel allerlei Arubaanse taar-  
ten zoals *bolo di cashewpete*  
en *bolo di pistacho*. Op aan-  
raden van Melitza kies ik  
een stuk met drie likeuren  
om me naar huis te nemen.  
Maar ik ga niet naar huis  
voor ze me nog de *quesillo*  
(verrukkelijke Arubaanse  
pudding met karamel) heeft  
laten proeven. De *awa di li-  
moenchi* (limoenlimonade) is  
een frisse tegenhanger.

**Soulfood**  
“Heb je nog even? Over vijf-  
tien minuten is de *cachupa*  
klaar.” Inmiddels zit ik al  
zo vol dat ik maar een paar  
hapjes proef. Gelukkig krijg  
ik de rest mee naar huis,  
met de instructie om die de  
volgende dag op te bakken  
met ui en te eten met een  
gebakken ei. Als dat geen  
soulfood is.

## Renovatie Nicolaasstore begonnen



SAN NICOLAS — Met het onthullen van het projectbord  
gaf Stichting Monumentenfonds gisteren het startsein voor  
de restauratie van de Nicolaasstore. Het bord werd onthuld  
door de familie Nicolaas, Monumentenbureau, Stichting  
Monumentenfonds en German Contractors. Voor de familie  
Nicolaas was dit een emotioneel moment. Mevrouw Nicolaas  
vertelde: “Het is moeilijk voor mij om mijn gevoelens te be-  
schrijven. We zijn met acht broers en zussen hier opgegroeid.  
We zijn heel blij dat er nu aandacht wordt geschonken aan  
het gebouw.” De Nicolaasstore stamt uit de jaren dertig van  
de vorige eeuw en moet na de facelift het Community Mu-  
seum gaan huisvesten. De verbouwing zal ongeveer een jaar  
duren.

## Artiest tribute Doble R uit de running vanwege ziekte van Lyme

ORANJESTAD — De Arubaanse hiphop-artiest Pete  
Philly (artiestennaam van Pieter Philip Monzon) ver-  
brak deze week op Facebook het stilzwijgen rond het  
feit dat hij een pauze van de muziekindustrie heeft  
genomen. De reden waarom de zanger en rapper in  
bijna vijf jaar geen album heeft uitgebracht en uit Pe-  
te Philly & Perquisite stapte, is dat hij de ziekte van  
Lyme heeft.

“Bij het vechten tegen deze  
verschrikkelijke ziekte ben  
ik in de schulden gekomen  
en moet ik mijn leven op-  
nieuw inrichten. Maar ik ben  
er, ik leef en ik heb me nog  
nooit zo ‘aanwezig’ gevoeld”,  
aldus de zanger op zijn Face-  
book-pagina.  
Hij is er nog niet aan toe  
om nieuwe muziek naar  
buiten te brengen. “Word to  
Schwarzenegger tho, I’LL  
BE BACK”, aldus de zanger.  
Op zijn vijfde verhuisde hij  
van Aruba naar Nederland  
en ging wonen in Den Haag.  
Hij vormde van 2003 tot en  
met 2009 met Pieter Per-  
quin het hiphop-duo Pete

Philly & Perquisite. Als so-  
loartiest bracht hij in 2011  
zijn debuutalbum One uit.  
In 2002, op 22-jarige leeftijd,  
deed Pete Philly mee aan de  
finale van de Grote Prijs van  
Nederland in de categorie  
‘Hiphop/R&B’. Hij werd on-  
dersteund door DJ PCM en  
trompettist Colin Benders  
(beter bekend als Kytman).  
In 2005 kwam het album  
Mindstate van Pete Philly &  
Perquisite uit, waarop hip-  
hop, jazz en klassieke mu-  
ziek werden gecombineerd.  
In dit album sprak hij over  
mindstates als paranoia,  
vermoedheid, luiheid, opge-  
luchtheid en gevoelens zoals



Pete Philly.

hoop. In 2007 bracht het duo  
het album Mystery Repeats  
uit. In 2010 deed hij mee  
aan het tribute concert voor  
Doble R samen met het Me-

tropole Orkest en artiesten  
als Gibi Doran, Ompie Ste-  
fania, Karin Bloemen, Lilian  
Vieira, Giovanca en Edgar  
Burgos.

## Correctie

Uitvoerend producent  
Friso Veenman van het  
Caribbean Sea Jazz zei za-  
terdag in het artikel ‘Jazz  
is echt niet zo stoffig’ dat  
de jeugdkaarten bedoeld  
zijn voor jongeren tot en  
met vijftien jaar. Gisteren  
belde hij naar de redactie  
omdat hij zich heeft verg-  
ist. “Het is tot en met ze-  
ventien. Wie achttien jaar  
of ouder is, moet een vol-  
wassen ticket kopen.”



## Arubanen exposeren in Groningen



De manager van MartiniPlaza neemt de foto in ontvangst

GRONINGEN — Werken van de Arubaanse fotograaf  
Armando Goedgedrag en kunstschilder Gustave Nouel  
maken deel uit van de expositie ‘Rondom Oranje’ in  
Groningen. De commissaris van de koning in Gronin-  
gen opende deze expositie afgelopen weekend.

De deelnemende kunste-  
naars zijn uit alle rijkdelen  
afkomstig, vijf uit de Neder-  
landse Cariben en vijf uit  
Nederland. Zij hebben een  
mooie collectie kunstwerken  
beschikbaar gesteld voor  
de expositie. Inspiratiebron  
voor de werken was ‘Oranje’,  
als bindende factor in de  
ruimste zin van het woord.

Dit symboliseert de eenheid  
van inwoners van het Ko-  
ninkrijk.  
Een portret van koning Wil-  
lem-Alexander, door Nouel  
geschilderd, zal toegevoegd  
worden aan de kunstcollec-  
tie van het Provinciehuis  
Groningen. Dat liet de com-  
missaris weten tijdens de  
opening. Nouel is ook de cu-

rator van deze expositie, die  
plaatsvindt in het kader van  
de afsluiting van ‘Viering  
200 jaar Koninkrijk’.  
Goedgedrag exposeert met  
een fotoserie over het thema  
‘Water’, omdat dit het werk-  
terrein van de koning was  
en nog steeds is. Alle wer-  
ken zijn te bezichtigen in de  
theaterlounge van het Mar-  
tiniPlaza en om hen te be-  
danken voor de service, werd  
één van Goedgedrag’s foto’s  
(titel: North Shore Emerald)  
overhandigd aan de mana-  
ger als bedankje.

## COLUMN ZEE

## Nieuw Ibiza

Het Electric Festival is weer  
achter de rug. Bijna een mil-  
joen dollar heeft het ons ge-  
kost, meldde Amigoe giste-  
ren; vorig jaar ging het om  
eenzelfde bedrag. Een smak  
geld, maar dan heb je ook  
wat, zullen we maar zeggen.  
Ik had er niets aan, ik behoor  
ook niet tot de doelgroep. Als  
het om festivals en DJ’s gaat,  
voel ik me een beetje een di-  
nosaurus.  
Mijn beeld van een DJ – wij  
zeiden nog gewoon discjockey  
– is dat van een puisterige  
puber die plaatjes draait in  
een hoek van een zaaltje. Dat  
was mijn middelbare school-  
tijd. Het waren altijd jongens  
en ze waren vooral geïnteres-  
seerd in de techniek. Sommigen  
kregen al wat meer preten-  
tie, beweerden dat ze de sfeer  
aanvoelden en konden  
sturen met hun muziek. Voor  
ons was vooral belangrijk dat  
ze aan het eind van de avond  
wat langzame muziek draa-  
den, zodat we konden slij-  
pen of schuifelen. ‘Je t’aime,  
moi non plus’, bijvoorbeeld.  
Eindelijk het meisje van je  
keuze tegen je aan gedrukt.  
Voorzichtig proberen je han-  
den op haar billen te leggen.  
Die discjockey van toen is  
geëvolueerd, is niet meer  
een noodzakelijk element in

een hoekje, maar hij staat  
nu centraal en er zijn nu ook  
vrouwen die DJ mogen zijn,  
al zijn ze in de minderheid.  
Ze produceren muziek tegen  
vergoedingen waarvoor top-  
voetballers zich niet scha-  
men. Je gaat naar een festi-  
val, omdat er bepaalde DJ’s  
aanwezig zijn. Met de DJ is  
ook de muziek veranderd en  
daar ben ik op een gegeven  
moment afgehaakt. Ik vind  
het maar een vermoeiend ge-  
dreun. Het schijnt te helpen  
als je een pilletje slikt, maar  
dat soort dingen doe ik al ja-  
ren niet meer.  
Met het Electric Festival  
haalde Aruba de Nederland-  
se Telegraaf. Aruba zou het  
nieuwe Ibiza worden, kopte  
de krant. Dat was een uit-  
spraak van DJ Chuckie die  
een band heeft met Aruba.  
Ik heb even op internet geke-  
ken en het blijkt dat er nogal  
wat oorden zijn met dezelfde  
pretentie. Het Griekse eiland  
Mykonos, het Kroatische  
Hvar en dichterbij het Mexi-  
caanse Tulum. Al die plaat-  
sen richten zich op de *young*  
and *beautiful*, de danslieb-  
hebber. In dat rijtje moet je  
volgens DJ Chuckie dus ook  
Aruba opnemen. Er moet nog  
wel wat gebeuren. Meer fes-  
tivals, muziekstudio’s en ook



meer grote aansprekende  
clubs. Maar als we dat even  
regelen, dan staat niets nog  
het nieuwe Ibiza in de weg.  
Het idee spreekt me wel aan.  
Misschien omdat ik Ibiza nog  
steeds associeer met hippies.  
Die zijn ondertussen overja-  
rig, de *party people* hebben  
het nu voor het zeggen. Die  
vrolijken ons eiland vast wel  
op, daar geef ik de voorkeur  
aan boven die saaie Ameri-  
kaanse strandtoeristen. Ik  
zie Toerisme-minister Odu-  
ber al glimmen van plezier  
bij het idee van een doorlo-  
pende invasie van jonge dan-

sers die hier hun geld komen  
besteden. Extra inkomen is  
welkom op Aruba. We moeten  
natuurlijk wel oppassen dat  
we ons niet verrekenen, dat  
we alleen optellen en verge-  
ten af te trekken. Zouden die  
gezapige Amerikaanse toeris-  
ten wel gecharmeerd zijn van  
het nieuwe Ibiza. De mensen  
die ik op het strand zie, lij-  
ken me nu niet direct Ibiza-  
gangers. Misschien blijven  
die wel weg als Aruba zich zo  
ontwikkelt. Daar mag Odu-  
ber zich het hoofd over bre-  
ken. Ik ga nu eerst een leuk  
plaatje zoeken bij dit verhaal.

Van maandag tot en met vrijdag bespreekt Nico van der  
Zee in deze column zinnige en onzinnige zaken. Reacties  
zijn welkom: [nicovanderzee@gmail.com](mailto:nicovanderzee@gmail.com).



# 5 miljoen gulden tekort in fonds bvz

**WILLEMSTAD — Het fonds van de basisverzekering ziektekosten (bvz) sluit dit jaar waarschijnlijk met een tekort van 5 miljoen gulden. Dat meldt de regering in de conceptbegroting 2016 die onlangs naar de Staten is gestuurd.**

De regering verwacht vanaf 2016, als enkele additionele maatregelen die per 1 januari 2016 geïmplementeerd zijn, een evenwichtige begroting van het bvz-fonds. Ook het AOV-fonds zal vanwege bijdragen vanuit het land vanaf 2017 een evenwichtige begroting dan wel een positief resultaat hebben tot 2020.

De regering acht het niet op-

portuun om de financiële positie van de sociale fondsen te verbeteren ten koste van een hogere werkgevers- en werknemerspremie. Deze zou de concurrentiepositie van de lokale economie volgens de regering onnodig schaden. De extra maatregelen die reeds in voorbereiding zijn, moeten de gewenste resultaten opleveren. “Doel van de maatregelen is nooit geweest

de fondsen zonder overheidsbijdrage te laten toekomen. Doel was om de uitkeringen uit de fondsen te garanderen”, aldus de regering in de begroting naar aanleiding van kritiek van de Raad van Advies (RvA). Volgens de RvA kunnen de bestaande tekorten in bepaalde sociale fondsen niet onbeperkt uit het Schommelfonds worden aangevuld. Deze tekorten moeten uit de algemene middelen worden gefinancierd. De situatie bij de sociale fondsen eind 2012 gaf een beeld van oplopende tekorten. Hierdoor zouden

de uitkeringen aan AOV-gerechtigden en het vergoeden van ziektekosten niet meer gegarandeerd zijn. Als gevolg van de hervormingen (lastenverzwarende maatregelen) zijn de lasten voor de werkgevers en werknemers in 2013 en vervolgens in 2014 verhoogd. Naast deze lastenverhogingen zijn er tal van andere kostenbeheersende maatregelen genomen. Daar komen een aantal maatregelen die in voorbereiding zijn bij. De verwachting is dat als gevolg van de maatregelen de fondsen herstellen.

## Organisatie blij met opkomst protestmars



Foto: Ad van Loon

*Eén van de jonge sprekers die onder de rook van de raffinaderij wonen.*

**WILLEMSTAD — De opkomst van de protestmars die afgelopen zaterdagmiddag door Facebook-groep ‘Stop Isla Now!!!’ werd georganiseerd, wordt met 250 man door de organisatie als goed omschreven. De deelnemers, veelal symbolisch met mondkapjes uitgerust, waren in het wit gekleed en vertegenwoordigden verschillende wijken onder de rook van de Isla-raffinaderij en/of de BOO-energiecentrale, zoals onder andere Wishi/Marchena, Julianadorp, Boca Samí, Blue Bay en Piscadera.**

Ook mensen uit andere delen van het eiland liepen uit solidariteit mee.

De mars die vanaf Marchena via de rotonde van Palu Blanku naar Post 5 (de ingang van de raffinaderij) leidde, verliep onder politiebegeleiding geheel vreedzaam en zonder incidenten. Bij Post 5 konden de aanwezigen rekenen op tal van toespraken van onder meer de mede-organisator van Stop Isla Now!!!

Caroline Castendijk, de voorzitter van het actiecomité Wishi/Marchena, Kenneth Valpoort, huisarts Alex Roose, Ruben Suriel, een bezorgde bewoonster van Jandoret, jongeren uit Wishi/Marchena en enkele kinderen die onder de rook



*De mars voerde naar Post 5.*



*De organisatie was tevreden met de opkomst.*

van de raffinaderij wonen. Namens de Stichting Schoon Milieu Op Curaçao (Smoc) was bestuurslid/ huisarts Adriana Boersma aanwezig en namens Clean Air Everywhere (CAE),

voorzitter Marc Verkade. Zoals bekend hebben de twee stichtingen een kort geding tegen het Land lopen inzake ‘een verergering van de uitstoot’ en spreken daarom van een acute nood.

Rechter Peter van Schendel brengt vanochtend een bezoek aan de wijk Marchena en laat zich op locatie door een tweetal bewoners informeren over de leefomstandigheden aldaar.

Foto's: Ednel Sumbó

## Opknop Breedestraat krijgt vorm

**WILLEMSTAD — De aanpassingswerkzaamheden en renovatie van de Breedestraat, waarbij de inrichting van de straat ook een facelift ondergaat, krijgen steeds meer vorm. Zo is al te zien dat er flinke vorderingen worden gemaakt met de aanleg van nieuwe klinkerbestrating.**

Het ministerie van Verkeer, Vervoer en Ruimtelijke Planning (VVRP) wil met de wijzigingen in de Breedestraat de functie van een zogenoemde ‘shared-street’ bewerkstelligen. Minister Suzy Camelia-Römer (PNP) gaf eerder aan dat dit onder het motto ‘Een geweldig gebied om in te wonen, een geweldig gebied om te bezoeken’ plaats zal vinden. Zo is er voor deze straat straatmeubilair zoals zitbankjes gepland, worden er bomen geplant en wordt de bestrating aantrekkelijker gemaakt. Het wegdek komt op dezelfde hoogte als het voetgangersgedeelte, vandaar dat er verkeerspaaltjes worden geplaatst ter afscheiding. Een grote wijziging is dat er geen parkeermogelijkheid meer zal zijn, met uitzondering van een aantal plekken voor minder validen en het laden en lossen voor de aldaar gevestigde winkeliers.

Op de onlangs gelanceerde VVRP-website oloshiii.com is te zien dat de countdown-teller op zeven dagen staat, wanneer de afronding van de werkzaamheden gepland staat.



Foto: Ken Wong

## Regering werkt aan verhoging tax compliance

**WILLEMSTAD — In de komende periode wordt bijzondere aandacht besteed aan het verhogen van de tax compliance (belasting naleving). In 2015 is op dit terrein nieuw leven ingeblazen met het Projectplan Optimalisatie Belastingorganisatie. Dat stelt de regering in de ontwerpbegroting 2016 die vorige week naar de Staten is gestuurd.**

Een onderdeel hiervan is het actieprogramma ‘Verhogen Compliance’. In het kader van dit project wordt aandacht besteed aan korte- en langetermijnacties om de compliance te verbeteren. De focus voor 2015 zal enerzijds liggen op het verhogen van de belasting- en premieopbrengsten door het wegwerken van achterstanden en de actieve invordering van de voor de hogere openstaande belastingsschulden, maar ook op het ‘schonen’ van de administratie van de Belastingdienst.

Voor de korte termijn gaat het om onder meer dus om bestandsopschoning. Hieronder wordt verstaan dat alleen vorderingen in de administratie van de Belastingdienst voorkomen waarbij een redelijke kans op inning bestaat. Indien mogelijk zal door kleine procesmatige aanpassingen nieuwe vervuiling van bestanden worden voorkomen. Grotere aanpassingen worden in een separaat project behandeld.

Door de bestandsopschoning wordt zo veel mogelijk voorkomen dat bezwaarschriften worden ingediend. Dit heeft tot gevolg dat geen nieuwe achterstanden ontstaan. Omdat de aandacht is verlegd van direct proberen te innen naar het zorgen dat de juiste aanslagen worden verstuurd, begon het project pas vanaf afgelopen juli financieel vruchten af te werpen. Anderzijds worden naast de kortetermijnacties ook voor de middellange en lange termijn acties ingezet om de compliance structureel te verbeteren. Het gaat om belastingherziening, optimalisatie van de belastingorganisatie, het beschrijven en verbeteren van de belas-

tingketen en een nieuw geïntegreerd ICT-systeem dat elektronische aangifte mogelijk maakt en waardoor minder fouten zullen worden gemaakt bij de verwerking van de aangiftes en betalingen. Indien alles volgens plan verloopt, zal de Belastingdienst per eind 2017 over een volledig nieuw en modern ICT-systeem kunnen beschikken. “Niettemin zullen de diverse modules gefaseerd worden geïmplementeerd waardoor de eerste onderdelen van het nieuwe systeem reeds medio 2016 in gebruik kunnen worden genomen. Verbeterde tax compliance is voorwaarden-scheppend om de belastingtarieven in de inkomsten- en winstbelastingssfeer en in de sfeer van de sociale premies te verlagen. Hiermee wordt de collectieve lastendruk verminderd en wordt tevens het investeringsklimaat op een sociaal verantwoorde wijze verbeterd”, aldus de regering.

## VBC: Hetze tegen bedrijfsleven

**WILLEMSTAD — Er wordt bij overheidscontroles onder bedrijven niet geschroomd om de pers erbij te betrekken. Volgens de Vereniging Bedrijfsleven Curaçao (VBC) is dit kennelijk om daar een ‘show’ van te maken. “Er kan niet aan de indruk worden ontkomen dat hier sprake is van een anti-bedrijfsleven of anti-commercie hetze”, aldus de VBC in een persbericht.**

Volgens de VBC verslechtert dit het investeringsklimaat van Curaçao en is het niet goed voor de werkgelegenheid en de welvaart. De vereniging doet dan ook een dringend beroep op de bestuurders om een eind te maken aan deze ‘hoogst ongewenste ontwikkeling’.

“De VBC heeft zich er altijd sterk voor gemaakt dat indien aanleiding hiertoe bestaat, bepalingen van vigerende arbeidswetgeving op objectieve, efficiënte en conform de wet voorgeschreven wijze moeten worden gecontroleerd”, aldus de VBC. Onder meer impliceert dit dat in geval van controle minimaal wordt afgesproken wanneer de zal plaats-

vinden en wat het object van de controle zal zijn, personen die de controle gaan uitvoeren moeten aantonen daartoe bevoegd te zijn, discretie moet in acht worden genomen, en de gecontroleerde entiteit moet inzage krijgen in het eindoordeel of verslag van de controleurs en de mogelijkheid tot weerwoord hebben. Met bezorgdheid constateert de VBC dat zich in de praktijk een ontwikkeling aan het voltrekken is waarbij bovenstaande regels steeds minder in acht worden genomen.

Onlangs is groothandel Goisco bezocht door een paar inspectiefunctionarissen. In een grote advertentie in dagbladen stelt het bedrijf het jammer te vinden dat deze functionarissen de media gebruikten om Goisco aan te vallen. De groothandelaar had bij de controle buitenlanders met een verblijfsvergunning in dienst die geen werkvergunning konden overleggen. In de advertentie stelt Goisco achter controles te staan als deze op een professionele en onpartijdige manier worden uitgevoerd en niet met het doel om een bedrijf schade toe te brengen of arbeidsplaatsen in gevaar te brengen.

## ‘Veiligheidsgordel verdubbelt overlevingskans verkeersongeval’

**WILLEMSTAD — “Als je een veiligheidsgordel draagt, neemt de kans dat je een verkeersongeluk overleeft met 50 procent toe. De kans op het oplopen van hoofdletsel neemt daarnaast af met 40 procent.” Dit is de boodschap die de politie wil overbrengen aan de burger. Uit statistieken van Vereniging Veilig Verkeer Curaçao (VVVC) blijkt dat er in de eerste acht maanden van 2015 ruim 7000 verkeersongevallen hebben plaatsgevonden, waarvan twaalf met fatale afloop.**

Daarnaast werden 178 mensen na een verkeersongeluk opgenomen in het ziekenhuis. Om deze reden

wil de politie dan ook meer aandacht vragen voor het belang van het dragen van een gordel. “Dit is niet alleen van toepassing op de automobilist zelf, maar ook op de medepassagiers. “Door geen veiligheidsgordel te dragen, kan men door de kracht die vrijkomt tijdens een botsing uit de auto worden geslingerd. Indien dit gebeurt, verviervoudigt het risico op het overlijden van het slachtoffer. Dit in tegenstelling tot wanneer men wel een gordel draagt. Daarnaast spelen ook alcoholgebruik en het overtrekken van de maximumsnelheid een belangrijke rol bij verkeersongevallen”, aldus de politie. Door de bewustwording te vergroten hoopt de politie dat het aantal verkeersslachtoffers afneemt.

## Pleidooi voor territoriaal belastingstelsel

**WILLEMSTAD — Een territoriaal belastingstelsel biedt veel meer voordelen voor Curaçao dan het huidige, dat gebaseerd is op het wereldwijde systeem. Alex Rosaria, partijleider van Pais, pleit daarom voor het eerste. Dat doet hij via een door hem opgestelde visie.**

In het huidige systeem betaalt men belasting over het inkomen dat men wereldwijd genereert. In een territoriaal systeem betaalt iemand belasting aan het land over het inkomen dat in dat betreffende land wordt gegenereerd. Hiervoor moeten landen belastingverdragen met elkaar sluiten, Double Taxation Avoidance Agreements (DTAA). In de periode dat Rosaria staatssecretaris was van Financiën, is hem dat gelukt met onder andere Noorwegen. Maar waar Cu-

raçao ‘slechts’ twee verdragen heeft, hebben landen als Hong Kong, Dubai, Chili en Singapore er tientallen, soms meer dan honderd, en maken zij deel uit van een territoriaal belastingstelsel.

Rosaria juicht het toe dat minister van Justitie Nelson Navarro (Pais) kort geleden goedkeuring heeft gegeven om mogelijk bonafide, kapitaalcrachtige investeerders een gelijknamige vergoeding te verlenen. Deze investeerders kunnen bijdragen aan de groei van de economie, die nu gering is. Maar als het eiland geen territoriaal belastingstelsel heeft, dan snijdt het zichzelf in de vingers als deze rijke investeerders ook belasting moeten betalen over het inkomen dat ze in andere landen genereren. Het territoriale belastingssy-

steem is niet perfect. Maar dat is het huidige, globale systeem ook niet. Binnen het territoriale systeem kunnen nieuwe regels opgenomen worden die het verschuiven van inkomens kunnen vermijden en misbruik in het algemeen kunnen voorkomen. Maar dat is niet de hoofdmoot van Rosaria's pleidooi.

“De vraag is of we verder willen kijken dan onze comfortzone en bestaande paradigma's (samenhang), en de mogelijkheid voor dit nieuwe belastingmodel serieus willen bekijken”, zegt Rosaria. Hij denkt van wel. De tijd is volgens hem aangebroken om hier niet alleen met de overheid serieus over te praten, maar ook met de financiële sector op het eiland. Rosaria kijkt dan ook uit naar discussies over de voordelen van een territoriaal belastingstelsel.

Richardson tegen Schram:

# Bewijs onderwereld-beschuldigingen of ‘shut up’

**PHILIPSBURG — De minister van Justitie van St. Maarten, Dennis Richardson, wond er geen doekjes om toen hij advocaat-generaal (AG) Guus Schram publiekelijk opriep om zijn beschuldigingen over de vermenging van de zogenoemde onderwereld en de burgermaatschappij te bewijzen.**

Richardson zei in de plenaire sessie van het parlement gisteren dat Schram zijn aantijgingen moet bewijzen of ‘shut the hell up’. De minister reageerde op commentaren die de AG vrijdag maakte bij de inauguratie van een nieuwe rechter voor het Gerecht in Eerste Aanleg. Schram stelde dat ‘het vriendelijke eiland zijn onschuld had verloren’. Hij zei dat een andere bedreiging voor St. Maarten wordt gevormd door ‘grensoverschrijdende ondermijnende criminaliteit, die bestaat uit en voortvloeit uit de vermenging van de bovenwereld en de onderwereld’. “Niet alle berichten die hierover verschenen waren even juiste weergave van de werkelijkheid en niet alle opinies die geuit werden, correspondeerden met die van het OM. Omdat het groten-deels een politieke zaak tus-

sen beide regeringen betreft, is het OM terughoudend in het zelfstandig naar buiten treden over deze kwestie”, stelde Schram. Richardson stelde dat in het verleden de beschuldigingen over de onderwereld op St. Maarten grotendeels geuit zijn door politici in Nederland om stemmen te winnen. Dit was de manier van Nederlandse politici om ‘St. Maarten zwart te maken’ voor hun eigen gewin. Die beschuldigingen van Den Haag kunnen beschouwd worden als politieke retoriek, maar nu diezelfde beschuldigingen geuit worden door de AG wil Richardson dat Schram met bewijzen komt. “Dit (de beschuldigingen, red.) moet stoppen”, stelde hij.

## Rapporten

De AG haalde overigens in zijn toespraak vrijdag de bevindingen uit de drie in-

tegriteitsrapporten aan, die diverse ernstige misstanden constateerden waarbij politici, bestuurders, topambtenaren en andere invloedrijke personen, omwille van eigenbelang, belangen van derden, financieel gewin of op andere onrechtmatige gronden bewust ingaan tegen overheidsbeleid. Zo stelt de commissie Wit dat ‘met name het aloude systeem van patronage, vriendjespolitiek en voor wat hoort wat’ verdere verbeteringen in de weg staan. Daarnaast, zo zei Schram, kent St. Maarten ook concrete strafrechtelijke voorbeelden van omkoping en mensenhandel, belastingontduiking en valsheid in geschrifte en verkiezingsfraude.

Minister Richardson was in het parlement om vragen te beantwoorden over het protocol dat hij eind mei namens de regering had getekend in Den Haag. Dit protocol behelst de versterking van het justitiële apparaat met een injectie van 22 miljoen euro en extra mankracht. Het document gaf ook een tijdspad

aan voor het invoeren van het landsbesluit voor de vestiging van een Integriteitskamer voor St. Maarten. Die wet werd door het parlement aangenomen in augustus en ondergaat nu een wettelijk verplicht, diepgaand onderzoek door de Ombudsman. Dit proces kan zes weken duren. Daarna zal de wet, indien de Ombudsman geen bezwaren heeft, gepubliceerd worden.

## Vergelijking

Ook diverse parlementsleden uitten hun ongenoegen over de constante, in hun ogen onbewezen beschuldigingen van de vermenging van onderwereld en bovenwereld. Zo wilde onafhankelijk parlements lid Cornelius de Weever van de minister concrete cijfers over het aantal corruptiezaken waar het OM tot nu toe aan gewerkt heeft. Hij wil ook een vergelijking van het aantal zaken op St. Maarten met die in Nederland.

# Werkzaamheden nieuwbouw gevangenis in volle gang



Foto: RCN

*De nieuwe gevangenis verrijst achter de Kaminda Lagun*

**KRALENDIJK — De bouw van de nieuwe gevangenis op Bonaire vordert gestaag. De nieuwbouw van de Justitiële Inrichting Caribisch Nederland (JICN) is gevestigd achter de Kaminda Lagun.**

Momenteel wordt gewerkt aan de betonnen wanden en hekwerken om het complex. Ook wordt gewerkt aan de

funderingen van de gebouwen binnen de muren. De contouren van negen van de veertien gebouwen zijn

al zichtbaar op het bouwterrein. Het ontwerp van de nieuwbouw was korte tijd openbaar, toen het ministerie van Veiligheid en Justitie de tekeningen per ongeluk meestuurde met een Kamerbrief. Het ontwerp is inmiddels van de site gehaald.

# Alfa Award voor bakkerij Seruva

**KRALENDIJK — Met de uitreiking van de Alfa Awards is gisteren de Week van de Alfabetisering afgesloten. De Alfa Awards worden jaarlijks door Forma uitgereikt aan personen, bedrijven of instellingen die zich hebben ingezet voor alfabetisering op Bonaire. Naar verluidt kan zo’n 24 procent van de beroepsbevolking niet of niet voldoende lezen en schrijven.**



Foto: Forma

De award is een vorm van erkenning. Forma hoopt daarmee mensen en instellingen te stimuleren om zich in te zetten voor de bestrijding van analfabetisme op het eiland. Gisteren reikte directeur Inge Berben van Forma, samen met alfabetiseringscoördinator Marie Craane en alfabetiseringambassadeur Luis Wijman, twee Alfa Awards uit. Eén daarvan was voor Flora Wijnand van de afdeling facilitaire zaken

*Forma-directeur Inge Berben reikt een Alfa Award uit aan bakkerij Seruva.*

van Fundashon Mariadal. Zij stimuleerde een aantal van haar werknemers om een cursus alfabetisering te gaan volgen bij Forma.

Een tweede Alfa Award ging naar bakkerij Seruva, omdat het bedrijf nieuwe werknemers, van wie enkele functioneel analfabeet, aanmoedigt zich op persoonlijk en pro-

fessioneel vlak te ontwikkelen. De Week van de Alfabetisering wordt jaarlijks georganiseerd door Forma, het instituut voor volwasseneneducatie op Bonaire. De week, die plaatsvindt rondom de internationale dag van de alfabetisering op 8 september, heeft als doel om mensen bewust te maken van analfabetisme.

# ‘Immigratiedienst zaait angst en paniek’

**PHILIPSBURG — De Immigration and Border Protection (IBP) Service op St. Maarten zaait ‘angst en paniek’ door de aankondiging op zondag dat de controles voor illegalen zullen worden geïntensiveerd en dat illegalen het eiland direct moeten verlaten.**

Dit is de mening van advocaat Remco Stomp, die stelt dat het departement kennelijk het ‘jachtseizoen’ op illegalen heeft geopend met deze verklaring. “Natuurlijk is een immigratiebeleid op een populair eiland noodzakelijk. Maar illegalen zijn ook mensen, die wellicht familie hebben op het eiland, in afwachting zijn van een verlenging van hun verblijfsvergunning, of te maken hebben met andere problemen waar ze zelf geen schuld aan hebben”, zei Stomp. “Misschien werken ze aan de bouw van een van de vele huizen of kantoren op het eiland, of maken ze tuinen schoon, of werken ze bij een van de vele restaurants. Voor een aantal van deze mensen geldt misschien dat er aan hun papieren wordt gewerkt. Velen van hen zijn ook afhankelijk van lokale werkgevers voor de afhandeling van de juiste papieren.” “Om nu maar te stellen dat iedereen die niet de benodigde papieren kan laten zien en niet onmiddellijk zijn koffers pakt, vastgezet en gedeporteerd wordt, zal misschien op een paar mensen erg pragmatisch en populair overkomen, maar gaat volledig voorbij aan de

rechten die iedereen in dit land heeft”, meent de advocaat. Zelfs personen die niet over documenten beschikken maar hun wettelijk toegestane termijn op het eiland hebben overschreden ‘kunnen niet meteen worden opgesloten’ omdat ze simpelweg niet direct de juiste papieren bij de hand hebben, betoogt Stomp. “De wet kent hen de tijd toe om hun bezittingen te verzamelen en vrijwillig te vertrekken ... De aankondiging van de Dienst Vreemdelingenzaken, dat grote aantallen illegalen worden gedeporeerd en dat alle illegalen het eiland direct moeten verlaten, creëert momenteel een sfeer van angst en paniek.” Stomp zei dat mensen waarvan de eigen rechten of de rechten van hun geliefden met voeten worden getreden contact op moeten nemen met een advocaat die hen kan bijstaan in de strijd voor hun rechten en, indien nodig, een zaak kan beginnen om een rechterlijke uitspraak af te dwingen. “Zo zit een beschaafde samenleving in elkaar”, stelde hij ten slotte. In een persbericht deelde IBP zondag mee dat veertig

illegale personen de laatste twee weken aangehouden en gedeporteerd werden en dat ze bovendien een verbod van drie jaar hadden gekregen om naar het eiland terug te keren. De autoriteiten zeiden tevens de controles de komende weken te zullen intensiveren en te gaan controleren in etablissementen als bars, restaurants en kapsierszaken en op straat. De IBP drong er bij iedereen op aan om geldige documenten bij zich te hebben (ID en verblijfsvergunning), om ‘snelle en soepele controles’ mogelijk te maken. Personen die illegaal op het eiland wonen, worden gezocht om ‘het eiland onmiddellijk te verlaten, om te vermijden dat ze vastgezet, gedeporteerd en voor drie jaar verbannen worden’. De directeur van IBP zei dat de dienst ‘krachtig werkt’ om ervoor te zorgen dat illegale immigratie wordt aangepakt.



# Hommage aan Robert Rojer

Vijf Antilliaanse pianisten brachten zondag in La Belle Alliance van het Avila Hotel een muzikaal eerbetoon aan de Curaçaose medicus-musicus-componist Robert Rojer. De directe aanleiding vormde de uitgifte van een pianobundel met composities van deze multi-getalenteerde kunstenaar en wetenschapper. De uitgifte van deze bundel is mogelijk gemaakt door de Palm Music Foundation en de Maduro Music Foundation. Joop Halman, voorzitter van de Palm Music Foundation, trad op als Master of Ceremonies, en heette de talrijke aanwezigen en hoogwaardigheidsbekleders welkom op deze feestelijke muzikale bijeenkomst. Johnny Kleinmoedig, Wim Statius Muller en Rudsel Cameron speelden alledrie een compositie die Rojer persoonlijk aan hen heeft opgedragen. Statius Muller voegde aan zijn optreden een wals toe die hij op zijn beurt weer aan Rojer heeft opgedragen. Cameron, een oud-leerling van Rojer, was speciaal voor de gelegenheid uit Nederland overgekomen en leidde zijn uitvoering in met een sympathiek dankwoord aan zijn oude meester. Vervolgens betrad de bekende jazzpianist Randal



Foto's: Ken Wong

Corsen het podium en vertolkte twee werken van Rojer, die respectievelijk zijn opgedragen aan Elaine van der Kwast en Rose-Marie de Paula.

De componist zelf was ook nog te beluisteren, en wel in een unieke video-opname uit 1988. Daarin spelen Harold Martina en Robert Rojer twee walsen voor twee piano's. Op de video is ook te zien en te horen hoe de muziek door de beide pianisten

wordt toegelicht. Een mooi document uit de audio-visuele schatkamer van Henri van der Kwast van de SEL Maduro Stichting.

Aansluitend en tevens tot slot van het programma, nog twee walsen uit de serie van werken voor twee piano's, uitgevoerd door Randal Corsen en Carolina Nicolaas. Deze walsen zijn door Rojer opgedragen aan respectievelijk Carel de Haseth en Frank Davelaar.

Dat de uitvoerenden voor Robert Rojer als componist maar ook als persoon grote waardering en sympathie hebben, straalde er overduidelijk vanaf. De muziek van Rojer, vaak complex en bij eerste beluistering niet altijd even toegankelijk, werd door de vijf pianisten op vijf verschillende manieren ingekleurd. Met succes!

Na de officiële uitreiking van de pianobundel werden de aanwezigen getraakteerd op een speciale toefgift. Jean Jacques Rojer, gitarist en zoon van de geëerde, gaf met Randal Corsen aan de vleugel een wervelende renditie van het bekende ‘dulce Scharloo’ ten beste.

Robert Rojer is naast zijn medische en wetenschappelijke carrière altijd actief geweest in de (Curaçaose) muziek. Tot op heden is hij nauw betrokken bij het vergaren, bewerken en printklaar maken van het omvangrijke oeuvre van zijn muzikale voorouders en andere nazaten van de nestor der Curaçaose Muziek, Jan Gerard Palm.

De publicatie van Rojers eigen pianowerken is een verrijking van de muziekliteratuur van Curaçao; deze ‘homenahe musikal na Robert Rojer’ een terecht eerbetoon.

Annette Statius Muller

Prinsjesdag

# Koning: Niet afwachten bij vluchtelingenstroom



Foto: AFP/Romulo de Weert

Prinsjesdag stond niet alleen in het teken van het vluchtelingenbeleid of de Nederlandse economie, maar ook opvallende jurken en kleurrijke hoeden en niet te vergeten: de Hollandse regen.

**DEN HAAG — De vluchtelingenstroom groeit en duldt geen afwachtende houding, aldus koning Willem-Alexander. “Dit vraagt om scherpe keuzes voor beperking van de instroom en een betere verdeling over de lidstaten. Er is een integrale aanpak nodig die rekening houdt met alle relevante factoren”, onderstreept de koning vandaag in de troonrede.**

“Het meest prangend is de situatie van de grote aantallen mensen die in vaak onveilige en overvolle boten en op andere manieren naar Europa gaan om hier asiel te vragen. De schrijnende beelden van mensen op drift die dagelijks tot ons komen vanuit onder meer Kos en Calais, leggen een scala aan problemen en persoonlijk leed bloot, waarvoor geen gemakkelijke en snelle oplossingen bestaan.” Er is volgens Willem-Alexander een totale aanpak nodig die rekening houdt met alle belangrijke factoren. “Het gaat dan onder meer om internationale conflictbeheersing, opvang in de regio, het tegengaan van mensen-smokkel, een strenge maar rechtvaardige asielprocedure in elk land, een effectief terugkeerbeleid en per-

pectief op integratie voor mensen die niet kunnen terugkeren naar het land van herkomst.” Alleen zo kan recht worden gedaan aan het humanitaire aspect en aan het maatschappelijk draagvlak in Nederland en andere Europese landen, aldus de vorst.

## Geen pauze

Nederland staat er met een aantrekkende economie sociaal-economisch gezien ‘relatief goed’ voor, maar er is ‘geen aanleiding om achterover te leunen’. Daarvoor is de werkloosheid nog te hoog. Koning Willem-Alexander zei dat vandaag in de troonrede. Hij wees erop dat de groei- prognoses voor het eerst in

tijden weer boven de 2 procent komen en de overheidsfinanciën zich in de goede richting bewegen. “Het vertrouwen kan terugkeren dat ook toekomstige generaties het beter krijgen.”

Willem-Alexander begon zijn troonrede met de constatering dat Nederlanders steeds in staat zijn om de bakens te verzetten als de omstandigheden daar om vragen. Tijdens de crisis van de afgelopen jaren hebben we die kracht opnieuw gezien en met resultaat, aldus de koning. De economische groei is er weer dankzij ‘de inzet en het doorzettingsvermogen’ van werknemers en werkgevers. Het herstel wordt niet alleen gedragen door de export, maar ook door een groei van de consumptie en aantrekkende bedrijfsinvesteringen. Ook is er ‘een krachtig herstel’ van de bouw en de woningmarkt. Maar ondanks deze positieve trend is er nog genoeg te doen. De werkloosheid

is nog te groot. “Het aantal banen neemt weliswaar toe, maar te veel mensen kunnen nog geen werk vinden.” Het kabinet wil met de voorgenomen verandering in het belastingstelsel een ‘impuls geven aan banengroei en de koopkracht van mensen’.

De koopkracht van alle werkenden gaat er op vooruit en voor mensen met een uitkering en pensioen blijft de koopkracht op peil. “Het is belangrijk dat iedereen het herstel gaat voelen, zodat mensen weer met groeiend optimisme naar de toekomst durven kijken.” De komende jaren moeten ook gebruikt worden om de hervormingen die door het kabinet zijn ingezet ‘goed en zorgvuldig uit te voeren’. Daarbij moet de aandacht vooral gaan naar de meest kwetsbaren. “De regering werkt daar de komende jaren intensief aan. Waar mensen in de knel komen, zijn aanpassingen nodig, zoals bij het persoonsgebonden budget”, aldus de koning.

## Twijfels Rutte over zin EU-vluchtelingentop

**DEN HAAG — Premier Mark Rutte plaatst vraagtekens bij het nut van een Europese top volgende week over het vluchtelingenprobleem. De Duitse bondskanselier Angela Merkel wil volgende week een top van de regeringsleiders.**

In een interview met het ANP wijst Rutte erop dat een EU-top alleen bij unanimitéit kan beslissen, terwijl een vergadering van de bewindspersonen die verantwoordelijk zijn voor asiel en migratie met een grote meerderheid kan beslissen. “Ik ga geen top tegenhouden, maar een EU-top – in principe – besluit bij unanimitéit. Dus ik weet niet of daar de oplossing van komt. Terwijl in de justitieraad, waar Klaas Dijkhoff zit, over een voorstel met een forse meerderheid gestemd kan worden. Die lijkt zich af te tekenen, dus de vraag is wat een top dan kan bijdragen”,

aldus de premier tegen het ANP.

Als een top doorgaat, zal Rutte er zijn. “Het lastige is dat zoals het EU-recht werkt het in een Europese top veel ingewikkelder is een stemming te krijgen met een meerderheid, omdat het bij unanimitéit moet. Ik zie zo gauw niet waar de Oost-Europese landen dan wel be-reid zijn ja te zeggen. Ik weet niet of Duitsland, Oostenrijk of Zweden meer informatie hebben dan ik, maar mijn beeld is dat Oost-Europa er vrij geharnast in zit.” Rutte zei dat hij verwacht had dat Europees overleg

maandag in Brussel zou mislukken. “We zagen het aankomen, het was geen verrassing.” Hij noemde het wel goed dat Brussel achter het Nederlandse voorstel staat om te investeren in opvang in de regio. Teleurstellend is het wel dat Europa het niet eens werd over een verdeling van vluchtelingen over de EU-landen.

Tegen de NOS zei de premier even later dat het mogelijk is om tegenstribbelende Oost-Europese landen te dwingen vluchtelingen op te nemen. Dat kan als een EU-overleg met een ruime, zogeheten ‘gekwaliceerde meerderheid’ besluit over herverdeling van de vluchtelingen. “Dat hoort bij het EU-lidmaatschap.” Zo’n gekwalificeerde meerderheid voor het voorstel is er, volgens Rutte.

## Duizenden agenten gaan ministeries blokkeren

**DEN HAAG — Duizenden politiemensen uit heel Nederland zullen morgen vier belangrijke ministeries in Den Haag blokkeren. Tijdens de Algemene Beschouwingen in de Tweede Kamer betogen ze zo voor meer loon en betere arbeidsvoorwaarden.**

De aanwezigheid van de duizenden agenten in Den Haag betekent ook dat elders in het land politiebureaus sluiten voor het publiek. Dat gebeurt tussen 07.00 en 17.00 uur. De politie neemt alleen spoedeisende meldingen in behandeling. De agenten komen morgen met zo’n 100 bussen en de trein naar Den Haag. Daar blokkeren ze de ministeries van Veiligheid en Justitie, Binnenlandse Zaken, Financiën en het Binnenhof, waar Algemene Zaken is gevestigd. Het is de bedoeling dat tussen 09.00 uur tot in de middag niemand de ministeries in of uit kan. Daarna houden de politiemensen, gekleed in rood, wit, blauw en oranje, een manifestatie op het Malieveld. De zeker 5000 agenten zullen tijdens de

mars daarheen een groot deel van de binnenstad omringen. Bij de Tweede Kamer maken ze om de aandacht te trekken kabaal door op oliedrums te slaan. Het grootschalige protest is het zoveelste in de reeks cao-acties van de politiebonden. Politiemensen voeren al maanden actie voor een beter cao-voorstel van minister Ard van der Steur (Veiligheid en Justitie). Een loonsverhoging die volgens het kabinet ruim 5 procent bedraagt, wijzen ze af. In de verhoging zit geld dat anders voor pensioenen zou zijn gebruikt, stellen de politiebonden. Ze noemen dat een sigaar uit eigen doos. “De constatering van de minister dat er geen geld beschikbaar is, is onzin”, benadrukt ACP-voorzitter Gerrit van de Kamp namens de gezamenlijke politiebonden. “Het kabinet kiest er voor het geld aan hele andere zaken uit te geven. Natuurlijk hebben we begrip dat er ook geld aan andere dingen wordt besteed, maar we begrijpen niet waarom er geen geld voor de politie beschikbaar is. Het gaat immers om de veiligheid in ons land.”

## Paus waarschuwt voor infiltranten IS

**VATICAANSTAD — Paus Franciscus waarschuwt dat infiltranten van Islamitische Staat (IS) zich kunnen verschuilen in de enorme stroom vluchtelingen die momenteel vanuit Syrië en Libië Europa binnenkomt. Hij noemde vooral de positie van Italië kwetsbaar omdat IS zich heeft gevestigd in de Libische woestijn, relatief dichtbij. Dat zei de paus in een gesprek met de Portugese radio.**

“Op slechts 400 kilometer van de Siciliaanse kust bevindt zich een ongelooflijk wrede groep terroristen”, verklaarde hij. Het gevaar van infiltratie in Italië is derhalve reëel, aldus de paus. Analisten vrezen deze vorm van infiltratie minder. Het kost veel tijd en het is

buitengewoon gevaarlijk terroristen op weg te sturen met lekkende schepen en rubberbootjes over de Middellandse Zee en de Egeïsche Zee. Maar de paus houdt vast aan het gevaar dat er aan de volksverhuizing kleeft. Franciscus beschouwt Rome en Vaticaanstad als potentiële doelen van islamitische terroristen. “Maar je kunt wel voorzorgsmaatregelen nemen.”

Eenzelfde waarschuwing was vandaag in Moskou van de Russische premier Vladimir Poetin te horen. De Libanese minister van Onderwijs, Elias Bou Saab, suggereerde op zijn beurt zelfs dat van iedere vijftig vluchtelingen er eentje een radicale islamiet is. “Meer dan genoeg” om problemen te veroorzaken, zei hij.

## Hongarije bereidt uitbreiding van hek voor



Foto: AFP

De Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) stelde vast dat Hongarije handelt in strijd met de regels van de Europese Unie. De uitbreiding van het omstreden hek heeft dit gevoel nog eens versterkt.

**BOEDAPEST — Hongarije bereidt in weerwil van de internationale weerstand uitbreiding van het hek aan zijn grens met Servië in de richting van Roemenië voor. De regering in Boedapest heeft besloten vast met het grondwerk te beginnen. Dat heeft minister Peter Szijarto van Buitenlandse Zaken vandaag meegedeeld.**

“We hebben besloten met het voorbereidende werk voor de constructie van een hek met redelijke lengte te beginnen”, aldus de bewindsman.

De lengte van het hekwerk hangt af van hoever de vluchtelingen in de richting van Roemenië trekken om Hongarije te kunnen binnengaan.

## Kritiek

‘Het lijkt erop’ dat Hongarije met zijn besluit om vluchtelingen aan de grens met Servië niet zomaar meer toe te laten, handelt in strijd met de regels van de Europese Unie en de Verenigde Naties. Dat heeft de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) vandaag meegedeeld. De IOM stelt zich op het

standpunt dat Hongarije met zijn nieuwe wetgeving de EU- en VN-regels voor het verlenen van asiel en het behandelen van mensen met een vluchtelingenstatus lijkt te schenden. De organisatie meent dat de nieuwe regels wettelijk kunnen worden aangepakt. De Europese Commissie wil de vandaag nog geen oordeel vellen over de Hongaarse maatregelen. Europees Commissaris van Migratie Dimitris Avramopoulos reist deze week naar Boedapest en voert donderdag gesprekken met een aantal Hongaarse ministers. Vervolgens wordt

bekeken of Hongarije al dan niet in strijd handelt met de regels.

Buurland Servië, dat zich geconfronteerd ziet met migranten die door de Hongaren worden teruggestuurd, is al met de regering in Boedapest in gesprek. De Serviers vinden dat de burelen hun grenzen moeten openstellen. Een grote groep vluchtelingen die niet verder kon, stond vanmiddag aan de Servische kant tegen het hek gedrukt en schreeuwde ‘open de grens’. Aan de andere kant stonden Hongaarse politiemensen.

## Noord-Korea schept op over kernwapens

**SEOUL/PEKING — Noord-Korea boekt naar eigen zeggen dagelijks vooruitgang in de ontwikkeling van zijn kernwapens. In ‘kwaliteit en kwantiteit’ verbeteren wetenschappers, technici en arbeiders ‘de nucleaire afschrikking’ van het land, meldde staatspersbureau KCNA vandaag.**

Een kernreactor en een belangrijke installatie voor de verrijking van uranium in Yongbyon zijn volgens het persbureau ‘normaal in be-

drijf’. Het bericht eindigt met een duidelijk dreigement: “Als de VS en andere vijandelijke machten consequent vijandig beleid voeren tegen Noord-Korea en zich boosaardig gedragen, zal Noord-Korea volledig klaar zijn om hen met nucleaire wapens het hoofd te bieden.”

In buurland Zuid-Korea deed het bericht de nodige alarmbellen afgaan. Volgens persbureau *Yonhap* dreigt de ‘verzoenende stemming’ van de afgelopen tijd te verdwijnen.

NO ENFRENTA  
CANCER DI  
PECHO BO SO



Euro

Verlies

AMSTERDAM — De Europese aandelenbeurzen raakten vanochtend de openingswinsten weer kwijt, mede door een flinke afname van het Duitse beleggersvertrouwen. Het rentebesluit van de Federal Reserve, dat donderdag bekend wordt gemaakt, hield beleggers langs de zijlijn. Verder werd gewacht op Amerikaanse economische cijfers, die later op de dag naar buiten komen. “De beurzen begonnen enthousiast, maar zagen de winst al snel afnemen nadat de markt in China verder wegzakte. De AEX komt na de afgelopen verliesbeurten ook gevaarlijk dicht bij het niveau van eind 2014. Beleggers beginnen wat nerveus te worden en er zijn nog twee lange dagen te gaan voor het Fed-besluit”, aldus handelaar Cees Smit van Today’s Beheer. De AEX-index op Beursplein 5 noteerde aan het einde van de ochtend 0,4 procent lager op 426,37 punten. De MidKap daalde ook 0,4 procent, naar 628,78 punten. De beurs in Londen verloor 0,6 procent, terwijl de CAC 40 in Parijs onveranderd was. De DAX in Frankfurt zakte 0,2 procent. De euro was 2,014 gulden waard, tegen 2,011 gulden bij het Europese slot op vandaag. Een vat Amerikaanse olie werd bijna 1 procent duurder op 44,42 dollar. De prijs van Brentolie steeg 0,8 procent tot 46,73 dollar per vat.

Tokio

Hoger

TOKIO — De effectenbeurs in Tokio is vandaag licht hoger gesloten. Beleggers verwerkten het besluit van de Bank of Japan (BOJ), die conform verwachting het ruime monetaire beleid onveranderd liet. De centrale bank schroefde wel de vooruitzichten voor de export en industriële productie terug. De Nikkei eindigde uiteindelijk 0,3 procent in de plus op 18.026,48 punten. De Japanse voedingsbedrijven Itoham Foods en Yonekyu stegen respectievelijk 2,4 en 9,7 procent. Volgens de zakenkrant Nikkei willen de beide bedrijven fuseren. Door een samensmelting zou de grootste verkoper van ham en worst in Japan ontstaan. Toshiba zakte 1,8 procent. Het door een boekhoudschandaal getroffen technologiebedrijf rapporteerde een verlies over het eerste kwartaal. De andere belangrijke beursgraadmeters in het Verre Oosten gingen overwegend omlaag. De All Ordinaries in Sydney daalde 1,4 procent en in Hongkong zakte de Hang Seng-index 0,4 procent. De beurs in Shanghai noteerde tussentijds 3,5 procent lager, na het verlies van 2,7 procent een dag eerder. De Kospi in Seoul klom 0,3 procent.

Wall Street

In de plus

NEW YORK — De aandelenbeurzen in New York zijn vandaag met kleine winsten geopend, na de bescheiden verliezen van gisteren. Beleggers zullen het, net als de afgelopen handelsdagen, rustig aan doen in aanloop naar het rentebesluit van de Federal Reserve op donderdag. De Dow-Jonesindex stond kort na aanvang 0,3 procent hoger op 16.411 punten. De bredere S&P 500 steeg 0,2 procent tot 1957 punten en de technologiegraadmeter Nasdaq klom 0,1 procent tot 4811 punten. Voorbeurs maakte de Amerikaanse overheid bekend dat de winkelvekopen in augustus met 0,2 procent zijn gestegen op maandbasis. Economen rekenden gemiddeld op een iets sterkere toename van de detailhandelsverkopen. Verder werd gemeld dat de industriële productie in de Verenigde Staten vorige maand met 0,4 procent is gedaald ten opzichte van een maand eerder. In juli steeg de productie nog met een bijgestelde 0,9 procent.

# ‘Hoger bbp door meer werkende vrouwen’

AMSTERDAM — Als vrouwen in Nederland net zoveel gaan werken als mannen, kan het bruto binnenlands product (bbp) met 3 procent groeien. Dat zegt het Economisch Bureau van ABN Amro.

Wereldwijd heeft Nederland procentueel het laagste aantal werkende vrouwen met een fulltime baan. Slechts 25 procent van de werkende, Nederlandse vrouwen heeft een volledige baan. Daarmee ‘overtreft’ Nederland Zwitserland, de nummer twee op de lijst, ruimschoots. In het Alpenland ligt dat percentage op 55. Daar staat tegenover dat Nederland met 75 procent momenteel we-

reldwijd koploper is in het percentage vrouwen dat in deeltijd werkt. “Om het bbp te laten stijgen, zijn meer vrouwen in een fulltime baan of meer uren in deeltijd werken nodig. In onze raming hebben we ook rekening gehouden met de lagere verdiensten van vrouwen. Enerzijds werken ze vaker in minder goed betaalde sectoren. Daarnaast bestaat er nog steeds een loonkloof,

waardoor vrouwen minder verdienen dan hun mannelijke collega’s voor hetzelfde werk”, licht econoom Maritza Cabezas van ABN Amro toe. Volgens de economen van de bank kan de arbeidsparticipatie van vrouwen verbeteren door te zoeken naar meer balans tussen werk en privéleven. In landen waar de ouders de zorg voor kinderen delen, is de arbeidsparticipatie van vrouwen hoger. De overheid kan dat stimuleren. Zo krijgen ouders in Zweden en Frankrijk die het verlof gelijk verdelen, een

extra bonus. De economen onderzochten voor 28 landen hoeveel het bbp kan toenemen bij een hogere arbeidsparticipatie van vrouwen. In opkomende landen als Turkije, Mexico en Chili werken nog relatief weinig vrouwen, waardoor het economisch potentieel daar hoog is. Scandinavische landen lopen voorop bij de arbeidsdeelname van vrouwen, waardoor de potentiële groei van het bbp in die landen beperkter is. Met een mogelijke toename van 3 procent neemt Nederland internationaal gezien een middenpositie in.

## PORSCHE werpt Tesla de handschoen toe



Foto: AFP/Odd Andersen

Topman Matthias Müller presenteert de nieuwe Porsche Mission E conceptauto tijdens de 66e IAA autoshow in Frankfurt. Deze elektrisch aangedreven auto heeft een actieradius van 500 kilometer.

FRANKFURT — Porsche heeft een vierzitter ontwikkeld die sneller optrekt dan zijn iconische model 911 en die oplaadt in slechts vijftien minuten. De conceptauto, Mission E, wordt gelanceerd als een uitdaging aan het adres van Tesla om de ontwikkelingen rond elektrisch aangedreven auto's bij te benen.

De Mission E zit in 3,5 seconden van nul op 100 kilometer per uur, waar de 911 zelfs in zijn jongste versie 4,2 seconden nodig heeft. De conceptauto heeft met zijn vermogen van 600 pk

een actieradius van 500 kilometer. Na een kwartier aan de stekker zit de accu voor 80 procent vol, zei hoofd van de Volkswagen- dochter Matthias Müller tijdens de Internationale

Autoshow in Frankfurt. Tesla's Model S kan na een halfuur aan de oplader ongeveer 270 kilometer rijden. Porsche en zusterbedrijf Audi maken serieus werk van elektrisch rijden onder druk van Tesla, dat binnenkort zijn nieuwe Model X op de markt brengt. Ook Opel werkt aan een elektrische auto. Samen met de ontwikkeling van een nieuw 'SUV-vlaggen-

schip' wil de Europese dochter van het Amerikaanse General Motors in de periode 2016 tot en met 2020 29 nieuwe modellen op de markt brengen. Het bedrijf wil in 2022 de nummer twee zijn achter Volkswagen.

Vorig jaar was het eveneens Amerikaanse Ford nog een maatje groter dan Opel.

## Coalitie voor herstel in de glastuinbouw



Foto: Shutterstock

Met veel glasgroentetelers gaat het momenteel niet goed. Een groot deel van de branche schrijft rode cijfers.

UTRECHT — Oud-minister van Landbouw Cees Veerman gaat een coalitie leiden om de glastuinbouw er weer bovenop te helpen. Het betreft een samenwerking tussen vijf grote telersverenigingen, de overheid en de Rabobank. De bank, die een belangrijke financier is in de sector, liet dat vandaag weten.

Met veel glasgroentetelers gaat het momenteel niet goed. Een groot deel van de branche schrijft rode cijfers. De glastuinbouw had het afgelopen jaar ook niet makkelijk. In Rusland viel een belangrijke markt weg en de afzetprijs van bijvoorbeeld tomaten stond hierdoor onder

druk. De coalitie gaat zich onder meer bezighouden met het veiligstellen van goede afzetmogelijkheden. Ook zullen zaken gezamenlijk worden aangepakt op het gebied van bijvoorbeeld infrastructuur en ruimtelijke herstructurering. De Rabobank zal hierbij vooral fungeren als 'trekker'

voor het reorganiseren van bedrijven. "Glasgroentetelers die gericht zijn op samenwerking, die door willen en dat ook kunnen, wil de bank financieel ondersteunen. Voor bedrijven waar het zicht op herstel naar een gezond bedrijf ontbreekt, zal de bank de ondernemer ondersteunen in een zorgvuldige bedrijfsbeëindiging." Veerman: "Dit is geen traject van lange halen snel thuis, we kiezen een grondige en doordachte aanpak. De basis is nu gelegd."

### Koersval RWE en E.ON door rekening kernaflval

FRANKFURT — De Duitse energieconcerns RWE en E.ON hebben vandaag fors aan beurswaarde verloren. De oorzaak was een artikel in het blad Der Spiegel waarin werd gesteld dat de sector liefst 30 miljard euro tekort komt voor het opruimen van kernafval, een gevolg van de Duitse stop op kernenergie.

Bondskanselier Angela Merkel besloot daar in 2011 toe na de kernramp in het Japanse Fukushima. De acht resterende kerncentrales in Duitsland moeten op zijn laatst in 2022 buiten werking zijn gesteld.

Het Duitse ministerie van Economische Zaken zei dat de kostenberekening nog moet worden afgerond en E.ON liet weten genoeg geld opzij te hebben gezet. Toch veroorzaakte het stuk in Der Spiegel de nodige schade. De koers van RWE dook in de loop van de ochtend tot 10,18 euro, het laagste niveau sinds 1992, terwijl E.ON voor het laatst in het oprichtingsjaar 2000 werd gewaardeerd op 7,46 euro.

## Brussel: 29,9 miljoen voor Nederlandse boeren

BRUSSEL — De Nederlandse landbouwsector zou 29,9 miljoen euro kunnen krijgen uit het Europese plan om noodlijdende boeren tegemoet te komen. Dat blijkt vandaag uit voorstellen van de Europese Commissie. De ministers van Landbouw zijn nu in Luxemburg voor overleg hierover.

Vorige week stelde Brussel een reeks maatregelen voor ter waarde van in totaal 500 miljoen euro om de sector te helpen. Het geld zou aan de EU-lidstaten worden gegeven, die het dan kunnen uitkeren, bijvoorbeeld door een deel van de subsidies aan boeren eerder uit te betalen. Maar toen was nog onduidelijk hoeveel elk EU-land zou krijgen. Het kwam dan ook niet tot een EU-akkoord. Kritiek was er onder meer omdat het geld met name naar de zuivelsector zou gaan, terwijl ook andere boeren het zwaar hebben, waaronder de varkenshouders. Volgens staatssecretaris Sharon Dijkzma (Economische Zaken) mag het geld gebruikt worden voor zowel de zuivel- als de vleessector. Zij sprak dan ook in een eerste reactie van 'een mooi re-

sultaat'. Hoe Nederland het geld zal gaan verdelen, als de EU-landen ermee gaan instemmen, is nog onduidelijk, gaf Dijkzma aan. Zij zal met de sector om tafel gaan om te kijken waar het geld precies aan wordt besteed. Van de 500 miljoen euro zal 420 miljoen naar de lidstaten gaan voor steun. 80 miljoen euro zal worden gebruikt voor onder meer promotie om nieuwe markten aan te boren en voor de (private) opslag van varkensvlees, melkpoeder en kaas.

Uit het jongste voorstel blijkt dat Duitsland en Frankrijk op de grootste bijdrage kunnen rekenen, van respectievelijk 69,2 en 62,9 miljoen euro. Voor België zou er 13 miljoen euro klaarliggen. De grote vraag is nu of de EU-ministers zich kunnen vinden in de bijdrages en de redenering achter de verdeling. De prijzen voor melk, vlees en fruit zijn fors gedaald onder meer door de Russische ban op Europese landbouwproducten en een flink afgenomen vraag. Boze boeren blokkeerden snelwegen tijdens de zomer en organiseerden vorige week een groot protest in Brussel.

## Topman BMW valt flauw op podium

FRANKFURT — Harald Krüger, de topman van autobouwer BMW, is vandaag aan het begin van zijn persconferentie tijdens de autoshow in Frankfurt flauwgevallen.

De 49-jarige Krüger werd daarna, ondersteund maar belopend, van het podium geleid door twee assistenten. Hij heeft inmiddels een dokter gezien. "De gezondheid van de heer Krüger is stabiel en hij herstelt goed", aldus een woordvoerder. De bestuurder had last van duizelingen, voegde hij toe. Eerder op de ochtend had de bestuursvoorzitter al laten

weten dat hij zich niet lekker voelde. Hij keerde onlangs terug van enkele buitenlandse reizen.

De persconferentie werd afgelast, financieel topman Friedrich Eichiner nam een rondetafelgesprek over. Krüger is pas sinds mei bestuursvoorzitter van BMW, het was dus zijn eerste presentatie bij de belangrijke show in Frankfurt als roer-ganger van de onderneming. De topman, die sinds 2008 bestuurslid was bij BMW en verantwoordelijk voor productie, volgde destijds Norbert Reithofer op. Die werd president-commissaris.

| NEW YORK              |          |        |                      | AMSTERDAM |        |  |  |
|-----------------------|----------|--------|----------------------|-----------|--------|--|--|
|                       | 14-Sep   |        |                      |           | 14-Sep |  |  |
| DOW JONES             | 16533,89 | 1.00%  | AEX                  | 432,15    | 1.00%  |  |  |
| S&P 500 INDEX         | 1970,12  | 0.88%  | ARCELORMITTAL        | 6,24      | 2.16%  |  |  |
| NASDAQ                | 4842,97  | 0.77%  | AEGION NV            | 5,41      | 1.73%  |  |  |
| AMAZON.COM INC        | 525,56   | 0.80%  | AHOLD NV             | 17,44     | -0.71% |  |  |
| APPLE INC             | 115,74   | 0.37%  | AKZO NOBEL           | 59,76     | 0.42%  |  |  |
| BAIDU INC-SP ADR      | 142,08   | 0.57%  | ASML HOLDING NV      | 82,36     | 2,58%  |  |  |
| BERKSHIRE HATH-B      | 131,70   | 0.61%  | DSM (KONIN)          | 45,20     | 1,06%  |  |  |
| CITIGROUP INC         | 51,83    | 1.67%  | HAL TRUST            | 157,60    | 0,47%  |  |  |
| COCA-COLA CO          | 38,23    | 0.34%  | HENEKEN NV           | 69,66     | 1,46%  |  |  |
| WALT DISNEY CO        | 102,86   | -0,95% | ING GROEP NV         | 13,30     | 1,60%  |  |  |
| 3D SYSTEMS CORP       | 12,72    | 1,52%  | KPN (KONIN) NV       | 3,26      | 0,00%  |  |  |
| EBAY INC              | 25,79    | 0.16%  | KONINKLIJKE PHIL     | 22,37     | -0,91% |  |  |
| FACEBOOK INC-A        | 92,88    | 0.61%  | RANDSTAD HOLDING     | 54,47     | 0,89%  |  |  |
| GENERAL ELECTRIC      | 25,15    | 1,51%  | RELX NV              | 13,81     | 0,69%  |  |  |
| GOOGLE INC-A          | 664,55   | 1,85%  | ROYAL DUTCH-SHA      | 22,32     | 1,18%  |  |  |
| HEWLETT-PACKARD       | 27,10    | 0,20%  | TOMTOM               | 9,79      | 7,07%  |  |  |
| HOME DEPOT INC        | 115,90   | 0,02%  | TOTAL SA             | 40,99     | 3,07%  |  |  |
| INTEL CORP            | 29,69    | 0,99%  | UNILEVER NV-CVIA     | 34,54     | 0,88%  |  |  |
| JOHNSON&JOHNSON       | 93,85    | 0,57%  | W.P. STEWART HOL     | 321,77    | -4,21% |  |  |
| LINKEDIN CORP-A       | 194,70   | 0,23%  | SCOTTIABANK FUNDS    | 11-Sep    |        |  |  |
| MICROSOFT CORP        | 43,85    | 1,88%  | MONEY MARKET         | 13,0658   | 0,00%  |  |  |
| PROCTER & GAMBLE      | 68,89    | 1,22%  | US DOLLAR BOND       | 2,6232    | 0,01%  |  |  |
| ROYAL DUTCH-ADR       | 50,31    | 0,77%  | GLOBAL GROWTH        | 2,3034    | -0,87% |  |  |
| STARBUCKS CORP        | 58,73    | 0,78%  | US GROWTH            | 11,9243   | -0,54% |  |  |
| TWITTER INC           | 27,26    | 1,35%  | CANADIAN GROWTH      | 2,5653    | -0,37% |  |  |
| WAL-MART STORES       | 64,36    | 0,12%  | FUNDS                | 11-Sep    |        |  |  |
| WHOLE FOODS MKT       | 32,13    | 0,39%  | BGF CONT EUR FLEX    | 15,44     | -0,39% |  |  |
| EXCHANGE TRADED FND   | 14-Sep   |        | BGF EMKT BOND        | 15,44     | 0,06%  |  |  |
| ALERIAN MLP - AMLP    | 13,83    | 0,71%  | BGF FIX INC GBL OP   | 13,18     | 0,00%  |  |  |
| ISH GBL HY BD - GHV   | 48,40    | -0,04% | BGF GBL ALLOCATION   | 48,59     | -0,02% |  |  |
| ISH IBOXX HY BD - HVG | 86,29    | -0,07% | BGF USD CORE BOND    | 16,84     | 0,12%  |  |  |
| ISH SELECT DIV - DIVY | 72,83    | 0,58%  | BGF USD HI YIELD BND | 28,23     | -0,07% |  |  |
| ISH MSCIE MKT - EEM   | 33,63    | 0,66%  | TEMPLETON GBL BND    | 22,41     | 0,18%  |  |  |
| ISH MSCI PAC - EPP    | 37,46    | -0,66% | TEMPLETON ASIAN SM   | 36,57     | -0,82% |  |  |
| ISH RUSSELL - INV     | 117,91   | 0,81%  | CURRENCIES           | 14-Sep    |        |  |  |
| ISH S&P 500 - SPY     | 111,37   | 0,86%  | YENUSD               | 120,3700  | 0,31%  |  |  |
| ISH EUROPE - IEV      | 41,17    | 0,29%  | EURUSD               | 1,1289    | -0,45% |  |  |
| POWERSHARES DB C      | 106,14   | 0,85%  | CANUSD               | 1,3263    | -0,07% |  |  |
| POWERSHARES DB C      | 15,05    | 0,03%  | GBPUSD               | 1,5351    | -0,49% |  |  |
| SPDR S&P INT DIV-DWX  | 35,22    | -0,33% | COMMODITIES          | 14-Sep    |        |  |  |
| SPDR S&P MID 400      | 258,33   | 0,64%  | OIL WTI              | 44,77     | 1,75%  |  |  |
| SPDR S&P 600 SMA      | 101,55   | 0,70%  | GOLD                 | 1104,45   | -0,42% |  |  |
| VANGUARD REIT - VNO   | 74,08    | 0,05%  | SILVER               | 14,3880   | -0,37% |  |  |
| WSDOMTR JAP H EQ-OXJ  | 50,71    | 0,80%  | WHEAT                | 501,2500  | 3,35%  |  |  |
| Source Bloomberg      |          |        |                      |           |        |  |  |

A Standard Of Excellence Since 1916

**MCB**  
MADURO & CURIEL'S BANK N.V.  
Private Banking & Investment Services

Lio Capriles Banking Center, Schottelegatweg (Oost) z/n  
P.O. Box 305, Curaçao, Tel. 466-1818, Fax. 466-1633  
e-mail: phis@mc-bank.com, website: www.mc-bank.com/phis

**Aruba Heart Foundation**  
"bo curazon ta den bo man"

Stadionweg #11 582-HART

Toeristen in de ban voor zingen volkslied



De Chinese toeristenorganisatie heeft vier Chinezen in de ban gedaan omdat ze zich hebben misdragen. De vier hieven uit protest vanwege een vertraagd vliegtuig het volkslied van China aan. Het incident gebeurde afgelopen vrijdag op het vliegveld van Bangkok in Thailand. De toeristen maakten deel uit van een groep van 260 Chinezen. Ze waren op vakantie

geweest in Thailand en wilden graag naar huis. Maar op de luchthaven bleek hun toestel naar Chongqing vertraging te hebben. Volgens de toeristenorganisatie gingen de vier door het lint toen ze over de vertraging hoorden. “Ze misdroegen zich en verstoorde de orde op de luchthaven”, staat te lezen in een officiële verklaring. “Daarmee hebben ze

het imago van Chinese toeristen ernstige schade toegebracht.” Volgens *Shanghaiist* is op een video duidelijk te zien en te horen dat de vier het volkslied aanheffen. Van zingen zou overigens geen sprake zijn. “Het was meer het volkslied blèren”, staat op de website te lezen. De vier mogen nu twee tot drie jaar niet reizen.

Nachtclub Tsjechië heeft braaktoilet



In de Praagse nachtclub Kotelna is een handig nieuw toilet. Voor de feestvierders die te diep in het glaasje kijken heeft de club een heus ‘braaktoilet’ geïnstalleerd. Met behulp van praktische handbeugels én een aan de muur bevestigde gebruiksaanwijzing kan het beschonken fuifnummer met een gerust hart

overgeven. Ene Vladimir Kinci postte op Reddit een foto van het bijzondere toilet. Hij vermeldde er meteen bij dat het wel ‘een doorspoelmechanisme’ heeft. “Ik had nog nooit zoiets gezien. Daarom heb ik er een foto van genomen”, zegt hij tegen *Daily Mail*. “Volgens mijn vrienden is er geen

braaktoilet aanwezig in de vrouwen-wc.” De club krijgt wel kritiek op de braak-wc. “Waarom drinken mensen zoveel dat ze op het punt komen dat ze moeten overgeven? Ik vind dat echt verschrikkelijk. Ik heb echt veel meer lol als ik het wat rustiger aan doe”, schreef iemand onder het Reddit-bericht. Dat de horeca-uitbaters dit aanmoedigen, wordt ook niet gezien als heel handig. “Ze zouden eigenlijk hun alcohollicentie moeten afpakken. En ja hoor, ik maak zelf wel degelijk ook graag plezier op feestjes”, aldus een barman op Reddit. In Duitse studentenhuizen en horeca komen soortgelijke installaties vaker voor. Daar heet het Speibecken of ‘spuugbakken’. Ze zijn meestal voorzien van een douchekop om het braaksel meteen weg te kunnen werken.

Domme overvaller moet 2 jaar brommen

De Brit Paul Neaverson kon een baantje krijgen in het Portugese Corfu. Hij had geen geld voor de reis, maar daar had hij wat op gevonden. Maar de bankoverval die hem genoeg cash zou moeten opleveren voor een vliegticket werd zijn onder-

gang. Neaverson bleek geen gewiekste bankovervaller. Gewapend met een mes was hij een bank binnengelopen. Hij vroeg de kassier 500 pond (bijna 1400 gulden) op zijn rekening te zetten. Toen de bankmedewerker de alarm-

knop indrukte, ging Neaverson ervandoor. Daarna probeerde hij het bij een andere bank. Toen de kassier zei dat hij geen 500 pond had, rende de boef ook daar snel de bank uit. “Het was een ongelooflijk stomme actie, die wel verkeerd moest aflopen”, zei de advocaat van de mislukte bankovervaller. Dat vond de rechter volgens *Daily Mirror* ook. Hij stuurde Neaverson voor twee jaar de gevangenis in.

Man opgepakt met paraplu in vorm van geweer

Een dertigjarige man is gisterochtend in Amsterdam aangehouden omdat hij werd gezien met een paraplu die sprekend op een geweer leek. Omstanders zagen de uit Griekenland afkomstige man op het Stationsplein en dachten dat hij een wapen op zijn rug droeg. Agenten die hem daarop in het vizier kregen, meenden eveneens dat het een geweer betrof met een doek eromheen. Nader onderzoek wees echter uit dat

het om een paraplu ging, die hij naar eigen zeggen in een souvenirwinkel had gekocht. De politie heeft het ‘wapen’ in beslag genomen en maakte proces-verbaal tegen hem op. Het in bezit hebben van een voorwerp dat op een vuurwapen lijkt is in strijd is met de Wet wapens en munitie. De politie probeert te achterhalen in welke winkel de paraplu wordt verkocht. “We zijn deze nog niet eerder tegengekomen”, zei een woordvoerder.

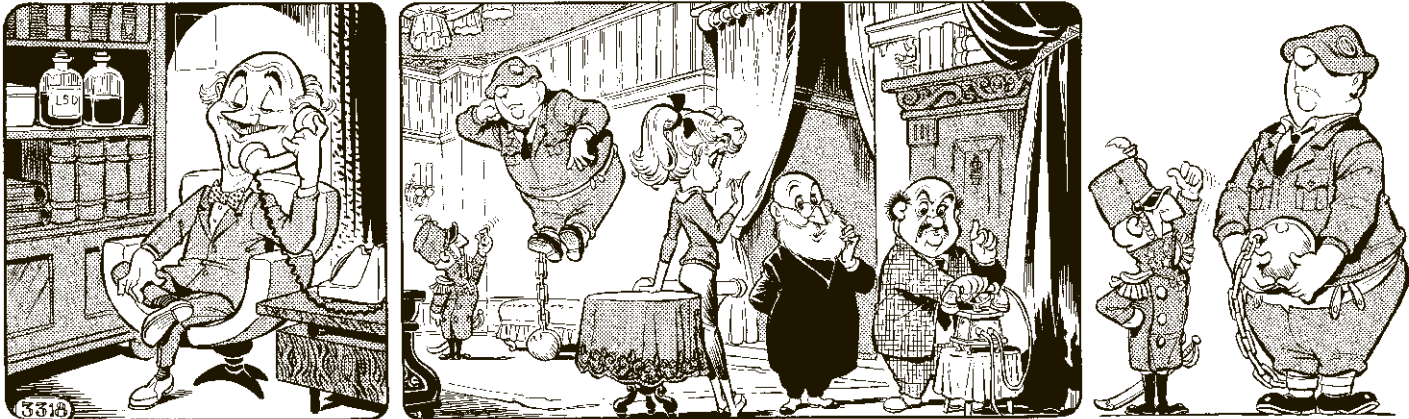
**Ook iets leuks voor de Mensen-pagina ?**

Een jubileum, diploma of benoeming te melden ?  
Wij plaatsen het graag op de Mensen-pagina

Stuur uw informatie (kort en bondig, liefst met foto) naar :  
[arubaredactie@amigoe.com](mailto:arubaredactie@amigoe.com) o.v.v. "Mensen"

Koning Hollewijn en het gezichtsverlies

Door Marten Toonder



Dr. Truma was niet verrast, toen Euvel hem opbelde om hem te vertellen, dat er thans iemand anders in de kamer zweefde. “Juist ja,” sprak hij. “Maar u zelf zweeft nu niet meer, hè? Juist ja, dan is het mij volkomen duidelijk. Het is een verschuiving van het waanidee: u verbindt het nu niet meer aan uw eigen persoon, doch aan anderen. Zoiets komt vaak voor bij een neuroticus, die... Kom, kom, windt u niet zo op, dat is niet goed in uw labiele toestand... Goed, ik kom langs, om mij te overtuigen.” Aan de andere kant van de lijn legde Euvel met een grom de telefoon op de haak. “Hij denkt nog steeds, dat ik getikt ben,” sprak hij vergramd. “Wacht maar, als hij

straks het manschap ziet. Dan zal hij ogen opzetten!” “Kijk eens aan,” zei Hollewijn. “Ik geloof dat het gewichtverlies je nog niet zo opwond als het gezichtsverlies, Euvel. Maar overigens is het wel goed, dat die psychiater komt. Misschien zal zijn behandeling ook deze soldaat helpen.” “Helpen?” bromde Euvel. “Hij gelooft er niet eens in.” “Maar jij had toch na zijn behandeling je gewicht terug?” bracht Wiebel in het midden. “Misschien had het er niets mee te maken, maar we kunnen het in elk geval toch proberen.” “Er wordt niets geprobeerd,” zei generaal Hoetentoeter. “Ik laat geen onbevoegden met het leger experimenteren. We vertrekken.”

Blinde met speciale app naar bioscoop

Filmliefhebbers met een visuele beperking kunnen in Nederland vanaf nu met een speciale app een bezoek brengen aan de bioscoop. De zogeheten Watson app maakt films toegankelijker voor de 350.000 blinden en slechtzienden. Via audiodescriptie vertelt een voice-over in de pauzes tussen de dialogen over zaken die de gebruikers niet kunnen zien, zoals de personages, gezichtsuitdrukkingen, plaatsbepaling en ontwikkelingen in de verhaallijn. Hierdoor kunnen blinden en slechtzienden de film beter volgen, zowel in de bioscoop als thuis. Dat was tot nu toe vaak lastig. Spannende of juist grappige momenten gingen onopgemerkt voorbij, aldus de ontwikkelaar van de app. De gebruikers kunnen voorafgaand aan de vertoning het bestand van de film downloaden. De app herkent de film vervolgens aan het originele geluidspoor, waardoor automatisch de juiste audiodescriptie wordt afgespeeld op de telefoon.

Man is 5 dagen opgewonden

Daniel Medforth was met een maat en het leek ze leuk als hij 35 Viagrapillen ‘voor de grap’ binnen een uur zou inslikken. Dit had de bouwvakker beter niet kunnen doen; het bezorgde hem een vijf dagen durende, pijnlijke erectie. “Ik was doodziek, duizelig en hallucineerde.” De stukadoor uit het Britse Withernsea doet zijn verhaal tegen *The Sun*. “Ik zag alles groen. En dan was er nog die helse erectie.” Medforth kon deze hel niet meer aan en riep de hulp in van zijn vrouw. Zij belde vervolgens voor de zekerheid maar een ambulance. “De verplegers waren erg professioneel, maar toch deden ze hun best om niet in de lach te schieten.” Hij kreeg wel een reprimande van de aanwezige artsen. Nadat hij 36 uur lang ter observatie in het ziekenhuis was opgenomen, mocht hij weer naar huis. Daar verbleef Daniel nog een paar dagen in bed, waar hij moest wachten tot de effecten van de pillen waren uitgewerkt. “Ik had verder ook niks aan die erectie. Mijn vrouw heeft mij vergeven en ik weet nu dat ik veel geluk heb gehad”, zei hij ten slotte.

Weerman doet voorspelling à la Madonna



Fox 5-presentator Mike Thomas was zó enthousiast over de komst van Madonna naar Washington, dat hij besloot om het weerbericht in de stijl van The Queen of Pop te doen. “Let’s get to it, strike a pose, there’s nothing to it. Vogue”, begint hij. De weerman gaat door met zijn bericht. “Time goes by so slowly as you wait for Saturday, but don’t get hung

up on this rain talk”, aldus een zingende Thomas. Like a Virgin komt uiteraard ook terug in zijn weersvoorspelling. “Some parts of the region will be touched for the very first time by rain this month.” Hij kan het niet laten om ook met Papa Don’t Preach op de proppen te komen. “Papa don’t preach, we’re in trouble deep, there’s a ray

of light, it won’t be a washout.” Thomas vertelt aan *Mashable* dat hij samen met collega’s uren heeft gewerkt om perfect voor de dag te komen. Kijkers waren lyrisch na het weerbericht. “Absoluut geweldige uitzending! Hilarisch!”, zegt iemand op YouTube. “Beste weerbericht ooit! Kom die van ons op 1 oktober in Detroit doen als jeblieft”, schrijft een ander.

Doorbraak in wereld van papieren vliegtuigjes

Het maken van een papieren vliegtuig was nog nooit zo eenvoudig. Met een druk op de knop van ‘The Automatrix’ schiet er een papieren vliegtuig uit het machinegeweer van uitvinder Dieter Krone. Zijn ‘A6 1.0’ kan zestig vliegtuigen per minuut eruit knallen. Krone raakte jaren geleden bedreven in het vouwen van papieren vliegtuigen en dat leidde tot het maken van een website over ‘the paper planes’. Al snel werd hij via de site gevraagd om vliegtuigen te vouwen voor speciale gelegenheden, zoals voor een verjaardag. “Ze wilden dat er 500 vliegtuigjes vanaf een hoge etage naar beneden fladderden.” Aangezien het ongeveer drie minuten duurt om met zijn handen een papieren



vliegtuigje te vouwen, bedacht hij een machine. “Het was niet makkelijk om een origineel vliegtuig te maken dat ook nog in de lucht kon blijven.” Maar de Duitse Willy Wortel kreeg het voor elkaar: hij ontwikkelde The Automatrix. “Elk onder-

deel is 3D-geprint”, zegt hij tegen *Kölner Stadt-Anzeiger*. Het ‘succes’ kent ook een keerzijde. Door zijn uitvinding is hij wel een beetje zijn passie voor papieren vliegtuigjes verloren. “Ik geef de voorkeur aan vouwen met mijn handen.”

Buckles

By David Gilbert



Beetle baily

By Mort Walker



Tina's groove

By Rina Piccolo



Baby blues

Door Jerry Scott & Rick Kirkman



# Sport

**LIVERPOOL — Chelsea verkeert dit seizoen na welgeteld vijf competitiewedstrijden al in een sportieve crisis. De Engelse kampioen ging dit weekeinde bij Everton pijnlijk onderuit: 3-1. Daardoor bleef de ploeg van de geplaagde coach José Mourinho staan op het schamele aantal van 4 punten, een regelrechte blamage voor de Londense topclub.**

Steven Naismith was de gevierde man in Liverpool. De Schot scoorde drie keer voor de thuisploeg en bezorgde Chelsea daarmee de slechtste start in de Premier League sinds 1988. Manchester City bleef zonder puntverlies aan kop dankzij een late uitzege bij Crystal Palace (0-1). Leicester City is op 4 punten achterstand de verrassende nummer twee, na een late thuiszege op Aston Villa (3-2). Daley Blind leidde Manchester United naar een overwin-

wedstrijd in het voordeel van Barça dat 2 punten voor staat op aartsrivaal Real Madrid, dat met liefst 0-6 won bij Espanyol. Cristiano Ronaldo maakte vijf van de zes goals waarmee hij de Spanjaard Raúl als recordhouder passeerde op de ranglijst van topscorers van Real Madrid in de competitie (230 tegen 228 goals). Internazionale won de 215e editie van de derby tegen AC Milan gewonnen in de Italiaanse Serie A. De ploeg van trainer Roberto Mancini



Foto: AFP

De Mexicaan Jesús Corona viert zijn eerste goal voor FC Porto in de uitwedstrijd tegen FC Arouca.

## Kampioen Chelsea in zware crisis

ning op Liverpool. De Nederlandse international opende kort na rust de score op Old Trafford met een prachtig schot vanaf de rand van het strafschopgebied. Het bleek de opmaat naar een overwinning van 3-1, waarbij het slotakkoord was voor de debuterende Franse topaanloop Anthony Martial. Dankzij een 1-2 zege bij Atlético Madrid heeft Barcelona de leiding genomen na drie speelrondes in de Primera División. Invaller (!) Lionel Messi besliste de

zegevierde met 1-0. De Colombiaan Fredy Guarín besliste het beladen duel in de 58e minuut. Door de krappe zege kwam Inter met 9 punten uit drie duels alleen aan kop. AC Milan bleef op 3 punten hangen. Net als Nigel de Jong moest ook Mario Balotelli op de bank beginnen. Mihajlovic gaf voorin de voorkeur aan Carlos Bacca en Luiz Adriano. In de 62e minuut mocht 'Super Mario' invallen. Ook hij kon de gelijkmaker echter niet afdwingen, al schoot

hij nog wel op de paal. Juventus ontsnapte aan de derde nederlaag op rij tegen Chievo dankzij de Argentijn Paulo Dybala, die in de 83e minuut een strafschop benutte: 1-1. In de Bundesliga blijven Borussia Dortmund en Bayern München de ranglijst aanvoeren. Met vier zeges uit vier wedstrijden doen de topploegen niet voor elkaar onder. Dortmund won met 4-2 van Hannover 96, landskampioen Bayern versloeg FC Augsburg met 2-1.

Klaas-Jan Huntelaar miste voor de vierde keer op rij een strafschop voor Sc'halke 04. Na ruim een uur bracht hij alsnog de winnende treffer op zijn naam. Met 7 punten uit vier duels staat Schalke 04 op de vijfde plaats. De Mexicaanse aanvaller Jesús Corona luisterde zijn debuut bij FC Porto in de Primeira Liga op met twee doelpunten. De 22-jarige international, die vlak voor het sluiten van de transfermarkt van FC Twente verhuisde naar de Portu-

gese topclub, was in de uitwedstrijd tegen FC Arouca meteen beslissend. Corona maakte de eerste twee treffers, Vincent Aboubakar nam de derde treffer van Porto voor zijn rekening (1-3). De 'Draken' gaan met 10 punten uit vier wedstrijden aan kop in de Portugese competitie, met een punt meer dan titelverdediger Benfica dat met 6-0 won van Belenenses. Sporting is medekoploper met 10 punten uit vier wedstrijden. De club won met 1-2 bij Rio Ave.

## Barcelona mist defensieve krachten in Rome

**BARCELONA — FC Barcelona begint de jacht op titelprolongatie in de Champions League zonder een paar defensieve krachten. De verdedigers Dani Alves, Thomas Vermaelen en Douglas zijn vanwege blessures achtergebleven in Catalonië, net als doelman Claudio Bravo.**

De Chileense international, normaal gesproken de eerste keeper van Barcelona in de Spaanse competitie, moet in de Champions League zijn plek altijd afstaan aan Marc-André ter Stegen. Met Ter Stegen

onder de lat won Barcelona zaterdag in de Primera División met 2-1 bij Atlético Madrid. Vermaelen, vervanger van de geschorste Gerard Piqué, viel al vroeg uit vanwege een kuitblessure. Trainer Luis Enrique kan

morgen in de confrontatie met AS Roma in de Champions League wel weer beschikken over Piqué. Hij stapte vandaag met twintig spelers op het vliegtuig naar Rome. Scheidsrechter Björn Kuipers heeft morgen in het Stadio Olimpico de leiding. Bij AS Roma ontbreekt de al geruime tijd geblesseerde middenvelder Kevin Strootman. Bayern München kan morgen bij zijn start in de Champions

League tegen Olympiakos Piraeus beschikken over Mario Götze. De Duitse aanvaller, die zijn land vorig jaar in Brazilië de wereldtitel bezorgde moest zaterdag de gewonnen competitiewedstrijd tegen FC Augsburg (2-1) overslaan vanwege een lichte spierblessure, maar is klaar voor zijn rentree. Trainer Pep Guardiola kan Götze goed gebruiken, want de Spanjaard heeft in aanval-

lend opzicht weinig te kiezen. Hij mist de langdurig geblesseerde Franck Ribéry en ook Arjen Robben, die bijna twee weken geleden bij het Nederlands elftal weer geblesseerd raakte.

Bayern wist tegen Augsburg pas in het laatste kwartier puntenverlies te voorkomen, dankzij late doelpunten van Robert Lewandowski en Thomas Müller (strafschop).

## Ploeg Dumoulin gaat zich versterken

**MADRID — Giant-Alpecin gaat na het succes van Tom Dumoulin in de Ronde van Spanje bouwen aan een ploeg die in de grote rondes kan meedoen in het algemeen klassement. De nummer zes uit de Vuelta krijgt volgend seizoen knechten mee die hem kunnen helpen in de bergen.'**

“Het is de bedoeling dat er meer support wordt aange trokken voor mij en Warren

Barguil”, zei Dumoulin gisteren in het radioprogramma *De Nieuws BV*. De 24-jarige Limburger reed in Spanje op de voorlaatste dag nog in de leiderstrui. Hij raakte het rood in de afsluitende berg-etappe kwijt, mede omdat hij er helemaal alleen voor stond. Giant-Alpecin richtte zich de laatste jaren vooral op sprintsucces, met de Duitsers Marcel Kittel en John Degenkolb als boegbeelden. “Natuurlijk blijven we ons focussen op de sprint, maar

daar zullen we niet meer puur op gericht zijn”, aldus Dumoulin. “We willen ook stappen gaan maken voor het klassement.” De tijdritspecialist, die zich in de Vuelta ook bewees als klimmer, ziet geen enkele reden om Giant-Alpecin te verlaten voor een andere ploeg. “Ik voel me heel fijn hier. We zijn een soort vriendengroep die gaat fietsen, we hebben samen veel lol”, aldus Dumoulin. “Van hogerop wordt heel weinig druk op ons ge-

legd. Dat is een van de redenen waarom we zo goed presteren.” Dumoulin stapt morgen op het vliegtuig naar de Verenigde Staten, waar zondag in Richmond de WK wielrennen beginnen. Hij doet op de openingsdag met Giant-Alpecin mee aan de ploegen-tijdrit en behoort drie dagen later tot de medaillekandidaten in de individuele strijd tegen de klok. Op zondag 27 september rijdt de Limburger ook nog de wegwedstrijd.

**Djokovic sluit 2015 af als nummer 1**

**NEW YORK — Voor de vierde keer in zijn schitterende loopbaan zal tennisser Novak Djokovic het seizoen als nummer één van de wereld beëindigen.**

Door zijn triomf zondag bij de US Open in New York is de 28-jarige Serviër voorlopig niet meer te achterhalen. Eerder dit jaar veroverde hij ook op de Australian Open en op Wimbledon de titel. De tienvoudige Grand Slam-winnaar sloot in 2011, 2012 en 2014 het seizoen eveneens af als aanvoerder van het mondiale klassement. “Vanaf 1 januari vechten we elk jaar om de koppositie”, zei Djokovic, die met de Duitse oud-tennis Kampioen Boris Becker als trainer-coach samenwerkt. “Het is een heerlijk gevoel nu al zekerheid te hebben over de eerste plaats, terwijl er dit seizoen nog enkele toernooien op het programma staan.” Djokovic komt dit jaar nog in actie in Peking, Shanghai, Parijs en Londen.

## FIFA-onderzoek nog niet halverwege

**ZÜRICH — Het onderzoek naar corruptie binnen de voetbalbond FIFA is nog altijd in volle gang. Volgens de Zwitserse openbaar aanklager Michael Lauber is er veel onroerend goed in beslag genomen en is inmiddels 11 terabyte aan data verzameld.**

“Tot dusver, zou ik bijna willen zeggen”, zei Lauber gisteren in Zürich op een persconferentie over de vooruitgang die is geboekt in het onderzoek. Dat onderzoek wordt door de Zwitsers gedaan in samenwerking met de Verenigde Staten. “Dit onderzoek gaat absoluut langer duren dan de spreekwoordelijke negentig minuten”, zei Lauber. “We zitten nog niet eens in de buurt van het rustsignaal.” Met het oog op het lopende onderzoek wilde zowel Lauber als de Amerikaanse minister van Justitie Loretta Lynch geen verdachten bij naam noemen. Het is

daardoor nog niet duidelijk of er een onderzoek wordt ingesteld naar FIFA-preses Sepp Blatter.

Afgelopen weekeinde raakte Blatter opnieuw in opspraak. Hij zou de tv-uitzendrechten voor de WK's voetbal van 2010 en 2014 voor een schijntje hebben doorverkocht aan Jack Warner, die als een sleutelfiguur wordt beschouwd in het omvangrijke corruptieschandaal. Warner verkocht ze vervolgens voor miljoenen door. De onderzoekers zijn op de hoogte van het bestaan van het document waarop de handtekening van Blatter is te zien. “We hebben zondag een verklaring van de FIFA gehad daarover, die nemen we mee in ons onderzoek”, aldus Lauber. Lynch verwacht dat op basis van nieuw bewijs meer arrestaties zullen volgen. In mei werden al verschillende (ex-)functionarissen van de mondiale voetbalbond opgepakt.

## Wada openbaart lijst ‘foute begeleiders’

**MONTREAL — Het mondiale anti-dopingbureau Wada heeft alle namen bekendgemaakt van coaches en begeleiders die geschorst zijn vanwege hun betrokkenheid bij doping. Het is een lijst met 114 namen. Volgens Wada mogen zij tijdens hun schorsing niet samenwerken met sporters. Op de lijst staan opvallend veel Italianen en één Nederlander.**

In de anti-dopingcode is sinds dit jaar een regel van kracht die voorschrijft dat atleten niet mogen samenwerken met begeleiders of coaches die in de afgelopen zes jaar zijn bestraft voor het overtreden van de dopingreglementen. De namen zijn verstrekt door de nationale anti-dopingbureaus. “Wada is ervan overtuigd dat atleten die zich bezondigen aan doping, die beslissing niet alleen nemen. Vaak is

het iemand uit zijn of haar begeleidingsteam die aanmoedigt tot bedrog”, zegt directeur Craig Reddie. “Door deze lijst met namen te openbaren, helpen we de sporters. Zij weten nu welke individuen ze moeten vermijden als ze hun sport op een schone manier willen beoefenen.” De Nederlander op lijst is Bert Kops, meervoudig Nederlands kampioen worstelen. Hij zit een schorsing van twee jaar uit die afloopt in februari 2016. Kops is ervan geschrokken dat hij op een lijst staat met namen als de Italiaanse dopingdokter Michele Ferrari, de Belgische wielploegarts Geert Leinders en de Amerikaanse sprintcoach John Drummond. “Dat zijn mensen die hebben aangezet tot doping, maar daar is bij mij echt geen sprake van”, laat Kops weten. Hij is vanwege een administratieve fout geschorst.

## Gebrselassie



Foto: FIFA

## neemt afscheid

**GLASGOW — De Afrikaanse hardlooplegende Haile Gebrselassie loopt 4 oktober in Glasgow zijn laatste echte wedstrijd. De 42-jarige Ethiopiër reikt een emotioneel afscheid. “Ik hou van Glasgow en de atmosfeer in de stad. Het wordt een bijzondere dag, want ik neem afscheid van de wedstrijdsport”, aldus de atleet, die 27 keer een wereldrecord verbeterde in zijn rijke carrière. Gebrselassie loopt in de Schotse stad de 10 kilometer, onderdeel van de Great Scottish Run. De altijd lachende atleet grossierde de afgelopen 25 jaar in successen op de lange afstand. Hij pakte twee keer olympisch goud op de 10 kilometer en werd ook viermaal wereldkampioen op die afstand. Hij stapte na de Spelen van 2004 over van de baan naar de weg en won verschillende marathons, waaronder die van Amsterdam. Gebrselassie was ook in het bezit van het wereldrecord op de marathon.**

## Rode kaart voor Elia

**ROTTERDAM — Voor aanvaller Eljero Elia duurde de wedstrijd van Jong Feyenoord maandagavond in Rotterdam tegen Jong Cambuur iets langer dan een halfuur.**

Hij kreeg in de 36e minuut de rode kaart. Het was in eerste instantie onduidelijk

wat Elia had misdaan. Navraag door RTV Rijnmond bij de scheidsrechter leerde dat de voetballer uit het veld was gestuurd wegens het slaan van een tegenstander. Elia riskeert daarmee een schorsing, die hem ook bij het eerste elftal aan de kant zal houden. Zolang hij niet voor het belofteteam mag

uitkomen, is hij ook voor de hoofdmacht geschorst. Nog deze week volgt er duidelijkheid over de eventuele strafmaat. Elia viel zondag in de thuiswedstrijd tegen Willem II in en bezorgde Feyenoord met een fraaie treffer de winst (1-0). Zondag speelt Feyenoord uit tegen Roda JC.



Foto: AFP

**SINGAPORE — De smog die boven Zuidoost-Azië hangt, bedreigt ook de Grand Prix van Singapore. Hoewel de luchtkwaliteit in de stadstaat inmiddels het predicaat ‘zeer ongezond’ heeft gekregen van de autoriteiten, heeft de organisatie van de Formule 1-race nog geen maatregelen afgekondigd. “De rooksituatie verandert van uur tot uur, dus het is onmogelijk een voorspelling te doen over de toestand in het weekeinde”, luidde een verklaring. De dikke rook is komen overwaaien door bosbranden op de Indonesische eilanden Kalimantan en Sumatra. Singapore gelastte vandaag tal van buitenactiviteiten af. De gevolgen voor de Grand Prix zijn dus nog niet duidelijk. De trainingen beginnen op vrijdag, de avondrace is op zondag. Openluchtconcerten van Maroon 5 en Bon Jovi staan gepland als omlijsting.**